

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Društvo narodov

Včeraj se je sestal v Ženevi svet Društva narodov, a v ponedeljek se začne plenarno zborovanje skupščine Dn. Ženeva bi bila mnogo bolj predmet splošnega zanimanja, da niso pozornost od nje odvrgli drugi, še aktualnejši in pomembnejši dogodki. Na prvi pogled je presenetljivo, da so vsi vodilni državni napovedali svoj prihod v Ženevo in svojo udeležbo, kljub temu, da ni pričakovati prvotnih odločitev. Mogli bi se pristaviti: in kljub temu, da je Društvo narodov izgubilo toliko del svojega nekdanjega ugleda. Toda jako napačno bi bilo, ako bi se ustavili kar pri tej skepsi, zakaj pravemu položaju bi se s tem ne približali in dejanskega razpoloženja ne bi niti od daleč pravilno karakterizirali. V resnici je namreč tako, da je prav sedanja, do skrajnosti vznemirljiva situacija pripomogla k temu, da se državni zopet obračajo k Ženevi s stremiljem po novi afirmaciji.

V turobni perspektivi, ki jo je sodobna situacija razgrnila nad Evropo, se je namreč čim dalje bolj koncentriralo nasprotje med obema taboroma, totalitarnim in demokratičnim, kljub vsem prizadevanjem, da bi se svet ne razdelil po teh opasnih ločilih. Ko se je začela stopnjevati napetost, se je zlasti med manjšimi državami, ki so članice ženevske institucije, začela uveljavljati težnja, da se nekako rezervirajo in se zavarujejo pred možnostjo, da bi prišla v svojstvu članic DN v nasprotje s totalitarnimi silami. Vodilne države Ženeve tega prizadevanja niso nikdar rade gledale, dasi mu niso postavljale nasproti težjih akcijskih faktorjev.

Českoslovaški problem je še bolj kakor poprejšnji spori pokazal, da so osnovne razlike v načelih, v vodilnih političnih idejah. Posebno vidno sta dali temu nasprotju v idejnem območju izraza govora obeh vodilnih ameriških državnikov, ki sta jasno podčrtala načelne vzroke sodobnega političnega razkola v svetu. Bolj in bolj se vidi, da se je svet začel nekako pripravljati na načelno borbo, ki je postajala ob preteči nevarnosti svetovne katastrofe čim dalje bolj aktualna, čeprav so se ji državni dolgo hoteli za vsako ceno ogniti. V tako se razvijajoči situaciji je polagoma Društvo narodov začelo dobivati nov pomen; obetati se mu je začela nova funkcija idejnega žarišča in osrednjega organa, ki bi mogel v vsiljeni konstelaciji postati odločilnega idejnega pomena.

Bridka resnica je, da je Ženeva izgubila večji del svojega ugleda in svoje življenjske funkcije, ker ni bila kos svoji osnovni nalogi, da uveljavlja v mednarodnem občevarstvu načela pravičnosti, enakopravnosti in humanosti. Zato ni prav nič čudnega, da se na Ženevo kot tako danes nihče ne obrača z upanjem, z zaupanjem in pričakovanjem pomoči in zaščite. Te vloge so prešle na močnejše, ali nemara boljše: na konkretnije sile.

Kakor se stopnjuje ob tem mednarodno politično nasprotje, tako dobiva Ženeva nov značaj. Ako se je sedaj približala nevarnost, da bi morale ženevske sile braniti svobodo ogrožene države v sredi Evrope, se je s tem prav za prav v najaktualnejši obliki ponovil položaj, ki je bil že parkrat pretesel Društvo narodov in mu izpodkopaval temelje. Nevarnost, ki preti danes svetu v obliki najhujše katastrofe, pomeni sploh ni nova, marveč je le najnovejša izdaja že ponovne igre, samo seveda s to veliko razliko, da je danes kriza nastopila v onem kotu sveta, v onem delu Evrope, ki je preblizu, da bi mogle ženevske sile izreči svoj desintereasa.

Ako je tako, more imeti pripravljeno zapadnih velesil, poseči po obrambi v zaščito ogroženih članic Ženeve, za ženevsko institucijo ogromen pomen. Saj bi s tem nastopila ona situacija, o kateri so izjavljali kritiki Ženeve, da bi jo moralo Društvo narodov že davno ustaviti, ako bi bilo hotelo ostati odločujoči faktor na svetu, ne pa formalistični spomenik nekdanjih stremiljenj po mednarodni pravičnosti, humanosti in miru. Dejansko kampanjo za obrambo Českoslovaške danes ne vodi Društvo narodov, marveč vodilne njene članice in ob njih Zedinjene države Severne Amerike. Pri tem je spor take prirode, da bi ga mogla povsem upravičeno voditi Ženeva in ga podpreti s temeljnimi težnjami, ki so sploh ustvarile ženevsko institucijo. Prav zaradi tega je sedanje zasedanje Društva narodov temeljne važnosti.

V ženevskih krogih premotivirajo situacijo s teh vidikov. Ako imamo to pred oči, se ne bomo čudili, da se septembrskem zasedanju pripisuje izredno velik pomen prav z vidika sodobne mednarodne krize, pa da je spričo tega napovedana udeležba vodilnih državnikov. Dejanski potek zasedanja

DR. HODŽA O REORGANIZACIJI ČESKOSLOVAŠKE DRŽAVE

Popolna enakopravnost vseh narodnih manjšin ob čuvanju suverenosti, integritete in enotnosti države

Praga, 9. sept. h. Danes opoldne je predsednik vlade dr. Hodža sprejel novinarje in jim dal naslednja avtentična pojasnila glede nove ureditve narodnostnega problema v českoslovaški republiki na osnovi sklepov ministrskega sveta z dne 5. t. m.: Pri formulaciji svojih predlogov je šla vlada s stališča, da se mora takoj pristopiti h konkretni in praktični rešitvi glavnih spornih vprašanj ter da se mora doseči v okviru republike trajen sporazum o vseh narodnostnih vprašanjih. Vsa ostala vprašanja bodo prepuščena nadaljnjim podrobnim pogajanjem. Pri reševanju teh problemov se bo vedno vpoštevalo načelo suverenosti, integritete in enotnosti države.

Nameščanje v državni službi

Pri reševanju vprašanja javnih nameščenj in delavcev se bo uveljavilo načelo, da morajo biti vse narodnosti v državi sorazmerno z odstotkom prebivalstva deležne na številčnem stanju državnih nameščenj v vseh stopnjah in kategorijah. To načelo velja za vse resore in je obvezno pri vsakem bodočem nameščanju novih moči. V kolikor se to v kakem resoru ne bi moglo izvesti, se bo številčna udeležba nadoknadila v drugem resoru. Da bi se to čimprej doseglo, bo proporc pri sprejemanju novih moči nemške narodnosti za prihodnjih 10 let urejen tako, da bo po 10 letih dosežen odgovarjajoči odstotek državnih nameščenj. Zaradi tega bo sprejem državljanov nemške narodnosti v državno službo iz privatne službe in iz svobodnih poklicev možen, če bodo imeli za dotični čin odgovarjajočo kvalifikacijo. Prav tako se bodo pri nameščanju novih moči vpoštevali oni, ki so bili odpuščeni ali predčasno upokojeni, če izpolnijo pogoje, ki so sedaj veljavni za izvrševanje državne službe. Načelo premeščanja državnih nameščenj ostane nadalje v veljavi. Vsaki narodnosti bo v okviru tega načela priznana pravica, da odgovarja nacionalni priznani državnih nameščenj in delavcev v posameznih upravnih okrožjih nacionalnemu sestavu prebivalstva dotičnih okrožij. To načelo bo uveljavljeno vsekakor z vpoštevanjem celotnih potreb države. Interesi države zahtevajo, da se na vsem ozemlju republike nameščajo do gotove mere nameščenci raznih narodnosti. Glede nemške narodnosti se računa s tem, da bo maksimalno 30% nameščenjv nemške narodnosti dislociranih na ozemlju, kjer državljanji nemške narodnosti niso v večini. Isto velja tudi za imenovanje sodnikov, pri čemer ostane načelo stalnosti sodnikov neprizadeto. Ta zakon velja analogno za državno upravo, za monopole, fondse, ustanove in zavode.

Pri centralnih uradih in vrhovnih sodiščih velja za sestav nameščenj za vse kategorije in stopnje sličen ključ narodnosti celokupnega državnega prebivalstva.

Paritetne narodnostne komisije

Za uveljavljanje in čuvanje teh pravic bodo pri ministrskem predsedstvu osnovane za posamezne narodnosti posebne paritetne komisije, ki bodo sestavljene od zastopnikov vlade in zastopnikov dotične narodnosti ter pod vodstvom državnega uradnika dotične narodnosti. Narodnostne zastopnike v te komisije bodo izvolili parlamentarni zastopniki dotične narodnosti v sorazmerju s številom parlamentarnih zastopnikov.

Paritetne narodnostne komisije bodo vodile evidenco državnih nameščenjv dotične narodnosti in proučevale ali njihovo število odgovarja proporcju ter obenem

vodile kontrolo nad tem, ali so dotični državni nameščenci in delavci pravilno razvrščeni na odgovarjajoča mesta.

Načelo proporca tudi v javnem gospodarstvu

Načelo proporca se bo vpoštevalo tudi pri vseh nameščenjih, članih in organih drugih državnih organov in zavodov, kakor tudi pri posvetih, stalnih komisijah, privilegiranih podjetjih itd. Analogno velja to tudi za nameščence in delavce pokrajinskih in strokovnih samouprav in javnih korporacij, zavodov, podjetij, fondov in ustanov, kakor tudi za člane samoupravnih teles komisij in podjetij.

Načelo proporca bo uveljavljeno tudi v javnem gospodarstvu. Zaradi tega bodo izdatki in krediti v državnem proračunu za potrebe šolstva, narodne prosvete, javnega zdravstva, socialno skrbstvo in za javna dela, izkazani in razdeljeni po nacionalnem ključu, ki bo odgovarjal odstotku posameznih narodnosti celokupnega prebivalstva države. O uvedbi tega načela v drugih resorih se bo odločalo po nadaljnjih podrobnih proučitvah.

Tudi pri oddaji del in dobav za državo, državna podjetja, zavode, fondse in ustanove, bo za to določen celokupni znesek tako razdeljen, da bo na posamezne narodnosti prišel odgovarjajoči odstotek. To velja tudi za podjetja, pri katerih je država v večji meri kapitalno udeležena.

Tudi za vodstvo teh agend bo za vsako narodnost osnovana paritetna komisija, sestavljena iz zastopnikov vlade in zastopnikov dotične narodnosti, predsedoval pa bo tem komisijam predsednik vrhovne računske kontrole ali njegov namestnik. Zastopnike posameznih narodnosti v teh komisijah bodo volili parlamentarni zastopniki dotične narodnosti. Te komisije bodo nadzorovale, da se pri državnih dobavah in oddaji del upošteva načelo proporca. Načelo proporca v državnem gospodarstvu velja analogno tudi za pokrajinske in strokovne samouprave in za vse javne korporacije.

Finančna pomoč po krizi prizadetim pokrajinam

Vlada vpošteva pri reševanju narodnostnega problema tudi trenutno gospodarsko in finančno pomoč za one pokrajine in industrijske panoge, ki so po krizi najhujše prizadete. Ta pomoč bo realizirana na ta način, da bo vlada najkasneje do konca tega leta tem pokrajinam in industrijskim pogonom, ki so najbolj prizadete po posledicah gospodarske krize in brezposelnosti, dala posojilo v višini ene milijarde Kč. Od tega je 700 milijonov določenih za ono industrijo, ki zaposluje nemško delavstvo in ima svoj sedež v pokrajinah, kjer je nemško prebivalstvo v večini.

Varnostna služba

V javni varnostni službi se bo v smislu vladnih predlogov ponovno uveljavilo svoječasno načelo delitve državne in lokalne varnostne službe. Državno varnostno službo bo izvajalo orožništvo, lokalno varnostno službo pa policija.

Jezikovna enakopravnost

Vladni predlog za rešitev narodnostnega problema predvideva tudi novo ureditev jezikovnega zakona. Dosedanji zakon bo v skladu s potrebami in praktičnim razvojem državne uprave tako noveliran, da bo vzpostavljena enakopravnost nemškega, ruskega (maloruskega), madžarskega in poljskega jezika s českoslovaškim jezikom.

Razdelitev države na župe

Organizacija župnih samouprav, zaščita narodnih manjšin, reševanje sporov

Cilj vladnih sklepov je obnova harmonije in sodelovanja med posameznimi narodnostmi v državi. Zaradi tega akceptira vlada predlagano načelo nacionalnih samouprav, ki bodo uresničene z razdelitvijo države na župe.

Javno upravo bodo izvajali državni in samoupravni organi. Samoupravne korporacije se bodo volile enako, kakor poslanska zbornica in senat po načelu splošne, enake, direktne, tajne volilne pravice s proporcionalnim zastopstvom.

V kompetenco samouprav bodo odkazane vse zadeve, ki zaradi enotnosti in varnosti države niso neobhodno pridržane državi sami in ki so primerne, da v okviru skupne države zagotove in pospešijo enakopravnost in po možnosti popoln razvoj posameznih narodnosti. Integriteta države in njena enotnost mora s tako ureditvijo dobiti popolno jamstvo.

Territorialni odsek samouprav ne bo mogel določiti točno po narodni pripadnosti prebivalstva, ker se morajo tu upoštevati tudi geografski položaj, interesi gospodarstva in komunikacijske razmere.

Narodne manjšine, ki bodo ostale v posameznih samoupravnih pokrajinah, bodo zavarovane po kurialnem sistemu in jim

in njega idejna veljavnost bo veren odsev tega, kako se bo ta čas razpletala českoslovaška kriza.

veliran tudi zakon o ustavnem sodišču. Kompetenčne spore med organi javne uprave bo reševalo posebno sodišče. Sodišča višjih instanc bodo primerno razdeljena na nacionalne oddelke. Področja državnih oblasti in samouprav ter sodišč bodo primerno urejena.

Ti predlogi bodo uresničeni brez zavlačevanja, v kolikor ne zahtevajo sprejetje posebnega zakona. Potrebne nove zakonske predloge bo sestavila vlada ob sodelovanju zastopnikov vseh narodnosti. Zakonski predlogi bodo nato takoj predloženi v odobritev narodnemu predstavništvu.

Danes bo govoril dr. Beneš po radiu

Praga, 9. sept. h. Članek »Timesa«, ki se je ogreval za revizijo českoslovaških mej in odcepitev sudetsko-nemških pokrajin, je izzval v českoslovaški javnosti veliko vznemirjenje. Kljub izrecnemu demantiju angleškega zunanjega ministrstva je

Pogajanja v Pragi

Praga, 9. sept. h. Misija lorda Runcimana je izdala danes naslednji komuniké: Misija lorda Runcimana je sprejela danes popoldne zastopnike madžarske socialno-demokratske stranke iz Komarna, ki je misiji izročila daljšo spomenico. Ob 16 je lord Runciman sprejel delegacijo českoslovaške narodne delovne enote pod vodstvom kneza Schwarzenberga. Zvečer sta se lord in lady Runciman s svojim spremstvom odpeljala na Petrovhrad pri Zlatcu, kjer bosta kot gosta grofa Czernina prebila svoj tedenski odhiti.

Kundt in Rosche pri Hodži

Praga, 9. sept. h. Vlada je danes razpravljala z zastopniki sudetsko-nemške stranke o tako zvanem incidentu v Moravski Ostravi. Ministrski predsednik dr. Hodža je sprejel sudetsko-nemška poelanca dr. Kundta in Roscheja, dolg razgovor pa je imel tudi z Ashtonom Gwatkinom. V Moravski Ostravi vlada sedaj mir in red.

V Krvnovu so skušali danes sudetski Nemci izzvati nov incident. Pred nekaj dnevi je tam izvršil samomor funkcionar stranke Knol. Da ne bi prišlo do kakih nezaželenih dogodkov, je okrajno glavarstvo odredilo, naj se pokoplje na tistem, ker pa so pristajši sudetsko-nemške stranke začeli proti temu demonstrirati, je zunanje ministrstvo preklicalo odlok okrajnega glavarstva in dovolilo javen pogreb.

Izzivanje henleinovcev v Krumlovu

Praga, 9. sept. AA. (CTK) Snoti okoli 19.30 je okoli 4.000 henleinovcev v Čekem Krumlovu demonstriral z vzkliki: »Ein Reich, ein Volk, ein Führer! Demonstranti so treli ob skupino političnih nasprotnikov, vendar je policija preprečila spopade. Kljub temu so nekoga nasprotnika Henleina demonstranti pretepili. Ob 20.30 je bilo po ulicah spet mirno.

Kako je prišlo do objave v »Timesu«

London, 9. sept. b. V tukajšnji politični krogih, ki sijejo zelo blizu vlade, ugotavljajo, da podpira v zadnjem času ves angleški tisk, tudi opozicijski zunanjo politiko Chamberlainove vlade. Samo »Times«, ki velja za sicer za oficiozni organ vlade, dasi se ta oficioznost ne sme vzeti tako dobesedno na primer pri pariškem »Tempsu«, napravijo tu in tam kako izjemo v tem splošnem odobravanju Chamberlainove politike, da bi tako uveljavili kako posebno stališče, ki po njih mnenju odgovarja angleškim interesom. V primeru plebiscitne pobude, odnosno pobude za odstop dela českoslovaškega ozemlja, gre za tako izolirano demonstracijo nekaterih politikov, ki se jim zdi, da postopajo v skladu z angleškimi in-

Plebiscit izključen

Českoslovaški glas o vprašanju plebiscita med sudetskimi Nemci

Praga, 9. septembra. b. Hubert Ripka objavlja v »Lidovih Novinah« ostro zavrnitev govorice in pisanja o verjetnosti plebiscita med sudetskimi Nemci. Te vesti objavljajo zlasti današnji nemški listi, ki jih posnemajo po raznih inozemskih listih. Zdi se, da je kampanja za plebiscit spročil nesečni članek v londonskih »Times«, ki ga je formalno zavrnila že angleška vlada sama, ki ga pa odklanjajo danes tudi vsi angleški listi brez izjeme, nekateri celo zelo ostro. Ripka piše med drugim: V nekaterih inozemskih listih se objavljajo različna ugiibanja o tem, ali bi v primeru nove zaostritve českoslovaško-nemškega spora ne kazalo morda proglasiti kot edini izhod iz krize plebiscit, ki naj bi sudetskimi Nemcem dal priliko, kakor piše na primer znani prijatelj Berlina Ward Price, da se izrečejo za českoslovaško ali nemško državo. K vsem tem govoricam in vestem se nam zdi primerno, da odkrito izjavimo, da vprašanje plebiscita za Če-

ška vlada ponovno zahtevala oficielne informacije v Londonu in Parizu. Dobila je zagotovilo, da Anglija in Francija v nobenem pogledu nista izpremenili svojega stališča na škodo Českoslovaške ter da je izven vsakega dvoma, da bodo zavetniki Českoslovaške v danem primeru v polnem obsegu izvršili svojo dolžnost. Spričo teh ponovnih oficielnih zagotovil presoja danes v Pragi položaj nekoliko mirneje ter zopet upajo na ugodno rešitev nastale krize.

Z veliko napetostjo se pričakuje jutranji proglas prezidenta republike dr. Beneša. Prezident bo govoril po radiu ob 18. in sicer v českem, slovaškem in nemškem jeziku. Kakor se doznava se v svojem govoru ne bo dotaknil zunanje politične situacije, marveč bo naslovil le apel na vso javnost českoslovaške republike, naj ohrani mirno kri, red in disciplino, da ne otežava z nepotrebnimi incidenti in spori reševanja zapletenih problemov. Ta apel smatrajo v vladnih krogih za potreben spricho stalnih in sistematičnih provokacij s strani Henleinovcev.

Pol milijarde prostovoljnih prispevkov

Praga, 9. sept. b. Delovni odbor za nabiranje jubilejnih prostovoljnih prispevkov za državno obrambo je izdal danes proglas na českoslovaški narod, v katerem se zahvaljuje za dosedanja darežljivost, ki je prekosila vsa pričakovanja, saj so dosedanja prispevki dosegli in že prekoračili pol milijarde Kč.

Stališče Italije

Rim, 9. septembra. br. Včeraj popoldne se je zglasil pri zunanjem ministru grofu Ciano odpravniki poslov francoskega poslanstva ter je posilil zunanjega ministra za avtentične informacije o stališču italijanske vlade glede českoslovaške krize. Njun razgovor je trajal nad eno uro. Zdi se, da je dobil francoski zastopnik pomirljive izjave italijanskega zunanjega ministra. V zvezi s tem komentirajo tudi objavo oficioznega glasila »Informazione Diplomatica«, ki sicer naglašja, da ostane Italija zvesta politiki osi Rim-Berlin in priznava tudi upravičenost sudetsko-nemških zahtev, vendar pa se, četudi v zelo previdni obliki, izraža proti temu, da bi se nemške pokrajine českoslovaške republike odcepile in priključile Nemčiji.

„Zmedene ideje“

Pariz, 9. septembra. b. Albert Mousset razpravlja v »Journal des Debats« o Henleinovih zahtevah in piše med drugim, da bifejo zmedene Henleinove ideje v obraz vsem pojmovanjem javnega prava, ker slove na konfuziji teritorialnega in osebnega statuta. Nemogoča je že sama osnova, iz katere izhajajo, da bi naj namreč nemška manjšina razsojala o českoslovaški zunanji politiki. V zvezi državi, kakršna je Svica, ni nikdar nikomur padlo v glavo, da bi ji smeli na primer njene Nemci, ki jih je tudi blizu tri milijone, vsiliti Nemčiji prijazno politiko. Prav tako si tudi ni mogoče predstavljati, da bi se 10 milijonov Čehoslovakov v vprašanji svoje varnosti in bodočnosti svoje države podredilo volji treh milijonov Nemcev. To bi ne pomenilo le odpovedi suverenosti, temveč njen prenos na manjšino.

Italijanski delavci in strokovnjaki za Nemčijo

Rim, 9. sept. o. Med italijansko in nemško vlado je bil dosežen sporazum, po katerem bodo v Nemčiji v kratkem zaposlili 6.000 italijanskih gradbenih delavcev in industrijskih strokovnjakov pri gradnji novih nemških tovarn. Pozneje se bo moro- da njihovo število še znatno povečati. Na ta način naj bi se na eni strani v Italiji nekoliko zmanjšala nezaposlenost, na drugi strani pa naj bi se v Nemčiji pospešila gradnja tovarn, ker primanjkuje tam strokovno sposobnih delavcev.

škoslovaško v nobenem primeru ne prihaja v poštev in sploh ne obstoji. Naj bi plebiscit zahteval ali nasvetoval kdorkoli, bo povsem naravno kategorično odbit. V ostalem ni na Českoslovaškem nobene ustave ali zakonske možnosti za izvedbo plebiscita. Zato tudi nima vlada nobene možnosti določiti gesla plebiscita. Ako bi katerikoli českoslovaški državljani postavil zahtevo po plebiscitu, bi se moralo takoj nastopiti proti njemu z odgovarjajočimi sankcijami. Ako pa bi tak predlog prišel iz inozemstva, bi bil gladko odklonjen. Ward Price trdi, da bi odklonilo stališče Prage proti plebiscitu izzvalo tolikšno nerazpoloženje sudetskih Nemcev, da bi zaradi nastalih incidentov smatrala Nemčija za potrebno, da intervenira. K tej opazki moramo takoj pristaviti, da bi v tem primeru nemška vojska naletela na českoslovaško armado. Skratka, kdor se igra z mislijo na plebiscit, se igra z vojnimi ognjem.

London in Pariz na delu za ohranitev miru

V ponedeljek se bo vršila v Londonu važna plenarna seja angleške vlade

London, 9. sept. h. Informator zunanega ministrstva je danes sporočil novinarjem, da angleški ministri podrobno in skrbno zasledujejo razvoj srednje-evropskega problema. Ministri smatrajo sedanje razgovore za zelo delikatne in svare zaradi tega pred raznimi spekulacijami in širjenjem tendencioznih vesti. Odgovorni činitelji morajo postopati skrajno previdno, če hočejo doseči mirno likvidacijo nastale krize. V zunanem ministrstvu priznavajo, da obstoja med Parizom in Londonom baš v teh dneh najtesnejše sodelovanje ter da se obe vladi medsebojno podrobno obveščata o vseh izdanih ukrepih. Pariz in London iščeta skupno sredstva in pota za ohranitev miru, prav tako pa se tudi skupno pripravljata na vse možnosti razvoja dogodkov. V zunanem ministrstvu niti ne potrjujejo niti ne demantirajo vesti, da je francoska vlada pozvala angleško vlado, naj izda nemudoma vse potrebne zaščitne ukrepe v skladu s francosko-angleškim vojaškim zavezništvom. Na večeršnjem posvetovanju tako zvanega malega kabineta je bilo sklenjeno, naj vlada stori vse, da ne bo ostala nemška vlada v nobenem pogledu v dvomu glede stališča Anglije in da tudi ne bo podcenjevala odločnosti angleške vlade za energične ukrepe.

Angleški poslanik v Berlinu, Henderson, dosega angleški vladi ni mogel poročati o svojih razgovorih v Nürnbergu. Dobil pa je danes nova navodila, naj se sestane s Hitlerjem in mu obrazloži stališče angleške vlade glede češkoslovaškega problema kakor tudi stališče Anglije za primer konflikta.

Zunanji minister lord Halifax je imel popoldne ponovno dolg razgovor z ministrom predsednikom Chamberlainom, s katerim sta sestavljala predloge za plenarno sejo angleške vlade, ki je sklicana

za ponedeljek dopoldne. Lord Halifax je že informiran o stališču vseh direktno in indirektno zainteresiranih vlad glede srednje-evropske krize. V Ženevi se je nameraval sestati s poljskim zunanjim ministrom polkovnikom Beckom, toda ker je moral lord Halifax odločiti svoj odhod v Ženevo, tudi Beck ne pride. Zaradi tega je bil iz Varšave poslan pooblaščen minister Rascinski, ki je danes z letalom odpotoval v London, kjer se bo jutri sestel z lordom Halifaxom. Angleški vladi je mnogo na tem, da pravočasno ugotovi, kakšno stališče bo v primeru konflikta zavzela Poljska in kako se bo uveljavil poljsko-francosko zavezništvo. Po informacijah političnih krogov v Londonu je poljska vlada že obvestila francosko vlado, da želi ostati strog nevtalna. Slično izjavo je podal sordu Halifaxu tudi poljski odpravnik poslov pri večeršnjem razgovoru.

Pri današnjih razgovorih s posameznimi ministri je Chamberlain razpravljal tudi o tem, kako bi se ugodilo zahtevi opozicije po izrednem sklicanju spodnje zbornice. Chamberlain želi voditelja opozicije majorja Attleja podrobno poučiti o sedanjem mednarodnem položaju in upa, da opozicija ne bo vztrajala na tem, da se spodnja zbornica v sedanjem trenutku vmeša v delkatne razgovore med Londonom, Parizom in Prago. Splošno pozornost je vzbudilo tudi dejstvo, da je prišel danes v zunanje ministrstvo bivši zunanji minister Eden, ki je imel dolge razgovore z višjimi uradniki ministrstva.

Henderson pri Ribbentropu
Nürnberg, 9. sept. AA. (Reuter). Danes dopoldne sta se sestala britanski poslanik Henderson in Ribbentrop. Sestanek je trajal trideset ur.

Nemčija in Rusija

Nemčija nikakor ne želi poslabšati svojih odnosov do Rusije, Moskva pa hoče ostati zvesta svoji pogodbi s ČSR

Pariz, 9. septembra. b. »Tempe« objavila naslednje poročilo iz Moskve: Tu v celoti potrjujejo svoječasma poročila o znanih razgovorih nemškega poslanika v Moskvi Schulenburga s komisarjem zunanjih zadev Litvinovom. Nemški poslanik se je tedaj osebno in povsem neuradno pozanimal za stališče, ki bi ga Rusija zavzela v primeru, da bi bila »Nemčija prisiljena na intervencijo na češkoslovaškem«. Točno je tudi, da je tedaj Schulenburg z namenom, da pregovori ruskega komisarja, opozoril Litvinova na nevtiralno zadržanje Nemčije v rusko-japonskem konfliktu zaradi Čangkungfenga, pri čemer mu je tudi izjavil, da trojni protikomunistični pakt ni naperjen proti ruski vladi in da ni bila podpisana nobena vojaška pogodba med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Ta poslednja izjava je seveda v popolnem nasprotju z znanimi nemškimi trditvami, da ni mogoče razlikovati med kominterno in sovjetsko vlado. Glede nemške nevtiralnosti v japonsko-ruskem sporu pa izjavljajo na japonskem poslanstvu v Moskvi, da je napačna podmena, da bi bila Nemčija na

osnovi svojega pakta z Japonsko obvezna nastopiti na japonski strani proti Rusiji.

Iz razgovorov s tukajšnjimi političnimi krogi je vsekakor razvidno, da Rusija nikakor ni pripravljena spreminiti svojega stališča nasproti ČSR za primer kakšnega »neizvzivanja napada« nanjo, ker je Litvinov izrecno opozoril nemškega poslanika na obveznost, ki vežejo Rusijo, Francijo in Češkoslovaško. Prav tako je nadalje razvidno, da Nemčija ne želi pretargati stikov z Rusijo, kakor se je to zgodilo še na začetku letošnjega poletja, ko se je govorilo o tem, da bi bil poslanik Schulenburg poslan v Tokio. Ker se je Schulenburg vrnil na svoje mesto v Moskvo, sklepajo iz tega, da Nemčija nikakor ne želi poslabšati svojih odnosov do Rusije, dasi o kakem zblizanju ne more biti govora.

V ostalem prevladuje v Moskvi povsem mirna presoja sedanjega položaja v Srednji Evropi, kar je v veliki meri posledica zaupanja v lastne oborožene sile.

Nemški katoliški pedagog piše Henleinu

Znameniti švicarsko-nemški pedagog, katoliško usmerjen avtor mnogih vzgojstvenih in filozofskih spisov F. W. Förster je objavil v švicarskem katoliškem listu »Die Entscheidung« pismo, ki ga je nedavno pisal voditelju češkoslovaških Nemcev Henleinu. Iz tega značilnega pisma posnemamo:

»Stojite pred odločitvijo svetovnega pomena. Danes gre za to, ali bo pravo nemstvo obvarovano pred smrtno katastrofo ali ne. Dobro veste, da bi Vas to utegnilo stati življenje in da vržete nemško zadevo v prokletstvo in uničenje, če krenete po nepravilni poti. Ali hočete tedaj poslušati brez predhodnega glasa Nemca, ki misli o tej reči docela drugače kakor Vi, a je v zvezi temu prepričan, da zastopa pravo nemško tradicijo? Nemška tradicija, ki jo priznavam, vtelesa več kakor tisoč let nemške zgodovine in njo so vedno znova potrjevali vsi veliki voditelji našega naroda.

Predvsem bi Vam hotel dati v razmiselnost, to, kar sem dejal že l. 1918. dvema Vašima poslanecema, ki sta me obiskala v Bernu in me nagovarjala, češ naj se zavzamem v Parizu, da bo Vaše ozemlje priključeno nemški državi.

Takrat sem rekel tema gospodoma nekako tole: »Saj ste vendar živeli več kakor 800 let v ozki skupnosti s slovanskim svetom. Dajali ste temu svetu nemško kri in sprejemali v svoje žile slovansko. Vsa vaša zgodovina je nemško-slovanska zgodovina,

vse svoje talente ste razvijali v stiku z vzhodnim svetom. Kot združevalni člen ste na tem mestu vprav nepogrešljivi. Nemška univerza sredi češkega naroda je simbol tega vsega poslanstva in ima veliko bodočnost. Čemu hočete utoniti v germanskem morju? Tako izgubite svoje mesto v slovanskem svetu, ne da bi zato dobili v germanskem svetu položaj, ki bi ustrezal vaši samobitnosti in vaši zgodovini. Narobe, če boste hoteli uveljaviti svojo posebnost, se vam bo nabralo na poti desetkrat več ovir, kakor ste jih imeli v okviru dosedanjega položaja. Brez vsakršne zahvale vas odsunejo ob stran in ne boste nič drugega nego slabotna kolonija nemškega veleobraba.

Če odklonite to, kar vam sedaj ponuja češkoslovaška država in če se odločite, da odpustite svojo zahtevo avtonomije Tretjemu rajhu, tedaj vaše ozemlje ne bo nič drugega nego boljše nove svetovne vojne. To je jasno nad vsak dvom, prav tako je jasno in gotovo to, da žrtve, ki jo bo vaše ozemlje doprineslo, ne bo v korist ne suetskemu nemštvu ne vsemu nemškemu narodu...»

V tem smislu nadaljuje F. W. Förster, ki govori kot svobodni Nemec in kot svobodni katoličan. Švicarski mislec je trdno prepričan, da zavisi od suetskimi Nemcev usoda Evrope, posebej še usoda nemštva, ki se utegne zopet znajti pred mogočeno fronto svojih nasprotnikov.

Splošna rudarska stavka v Avstraliji
Sidney, 9. sept. br. Ker so delodajalci odklonili zahteve po zvišanju mezd, je splošna rudarska zveza proglasila rudarsko stavko. Danes opoldne so ustavili delo v vseh avstralskih rudnikih. V rovin je ostalo le toliko rudarjev, kolikor jih je neobhodno potrebno za vzdrževanje naprav.

Huda nesreča šolarskega vlaka

Pariz, 9. septembra. br. Včeraj popoldne se je v bližini postaje Vannes v Bretagni iztril šolarski vlak. Lokomotiva se je prevrnila preko nasipa, prva dva vozova, v katerih so se vozili šolarji, pa sta se popolnoma razbila. Dosedaj so potegnili izpod ruševin 17 mrtvih in 20 hudo ranjenih.

Beležke

Predsednik vlade v Sarajevu

Kakor poroča agencija Avala, se je predsednik vlade dr. Stojadinović včeraj opoldne s posebnim vlakom pripeljal iz Beograda v Sarajevo. Spremlili so ga ministri dr. Spaho, dr. Kujundžić in Magarašević. V Sarajevu so ga sprejeli predstavniki oblasti in pristaši JRZ. Predsednik vlade in njegovi spremljevalci so se nastanili v znanem kopališču Ilidži pri Sarajevu.

Radijska oddajna postaja v Skoplju

Poročali smo že, da je vlada sklenila zgraditi novo radijsko oddajno postajo v Skoplju. Kakor posnemamo iz beograjskih listov, je sedaj odobren že tudi kredit 5 milijonov dinarjev za zgraditev postaje. Nič ne more oporekati, da je posebna oddajna postaja za južno Srbijo iz državnih in nacionalnih razlogov nujno potrebna. Opozorili pa bi radi ob tej priliki, da je iz enakih razlogov enako potrebna že mnogokrat objubljena radijska oddajna postaja v Mariboru. Se bolj kajka južna Srbija leži naša severna meja pod silnim pritiskom propagande inozemskih radijskih postaj, kar je tem bolj usodno, ker se jugoslovenske postaje z ljubljansko vred v mariborskem okolišu silno slabo slišijo.

Nadškof dr. Šarić dobi pomočnika

»Hrvatski dnevnik« poroča, da bo že prihodnje dni imenovan za pomožnega škofa v Sarajevu dr. Smiljan Čekada, sedaj župnik v Bosanskem Brodu. Dr. Čekada velja za intimnega prijatelja in zaupnika nadškofa dr. Šarića in je kot tak bil dolga leta urednik znanega nadškofovega glasila, sarajevskega »Katoliškega tjeđnika«. Kakor nadškof sam je tudi dr. Čekada znan kot pristav dr. Mačka in njegove politike. »Hrvatski dnevnik« pravi o njem, da je »odlični duhovnik in odločen rodoljub«, kar je posebno pokazal »lansko leto, ko je po skupščini HSS v Slav. Brodu pri obedu pozdravil poslane, s katerimi je bil tudi inž. Avgust Košutić.

Socialistična konferenca v Zagrebu

V nedeljo so se sestali v Zagrebu zaupniki socialističnih organizacij iz savske, primorske, dunavske in vrtaske banovine. Konferenci je predsedoval Viljem Haramina. Zbrani zaupniki so razpravljali o političnem položaju in o odnosih socialistov do različnih strank. Ugotovili so med drugim, da se je del srbijskih socialistov priključil beograjski združenju opozicije, akoravno posamezne skupine te politične formacije niso posebno naklonjene težnjam socialističnega delavstva. Končno je bilo sklenjeno, da bodo ostali socialisti tudi v naprej povsem samostojni in poskušali ob primeren trenutku zopet pokreniti vprašanje obnove socialistične stranke.

Kopitarjeva ulica in židje

Na ponovne ostre napade listov Kopitarjeve ulice proti Židom, smo mi gospode opozorili, naj se ne zaganjajo v Žide, dokler sede v njihovi najbližji okolici ljudje, ki so glavni zaščitniki Semitov med nami. Na to naše opozorilo so gospode v Kopitarjevi ulici s svojo protizidovsko gonjo res utihnili in spravili antisemitska gesla kakor že toliko drugih v svojo ropotarnico.

Sedaj se je javila k tej stvari tudi mariborska »Delavska politika«, ki ugotavlja, »da piše v Mariboru prošnje in intervencije za židovske tovarnarje mož, ki je veleugleden član »Slovenčeve« družine. »Slovenčev« velmože je dejal nekemu židovskemu tovarnarju, da bi dobil že davno naše državljanstvo, če ne bi bili socialistični delavci proti. Končno pravi list mariborskih socialistov, da »bo že pomagal pri razkrinkanju dvojne morale gospode, ki javno hujsko proti Židom, za kulisami pa intervencije za nje in se brati z njimi.«

»Obzoro« harlekinade

V redakciji čestitega zagrebskega kolege »Obzora« vlada že nekaj dni sem strahovita panika. Odkar je »Jutro« pričelo »anektirati« odlične Hrvate in prisvajati zagrebske odličnike za kranjsko kri, se gospode bojijo za svojega direktorja. Če bi se njegova revindicalni, kaj bi jim potem ostalo? Zato nekoliko razumemo, ako »Obzore« se vedno v uvodnikih razglablja, kakšni tajni nameni se skrivajo za mišljenjem »Jutrovega« šaljivca, ki je oni dan napisal, da se po kaže Slovenec, čim ogrebe Hrvata. Hvala Bogu, »Obzore« ima pri roki historične dokaze o našem Drangu nach Osten. Dr. Kramer je že svoj čas baje anektiral Medjimurje »Jutro« dopušča, da obstoji v Zagrebu slovansko društvo, kakor obstoji Hrvatsko društvo v Ljubljani in v Beogradu in baje se je pod Živkovićevim režimom v Beogradu tiskal celo neki list, namenjen zagrebskim Slovencem (Na slovanski novinarji razstavi tega glasila nismo videli, čeravno so zatrjevali strokovnjaki, da so na njej vsi slovanski listi.) Skratka, jasno je ko beli dan, da »Jutro« skravlja razkosanje hrvatskega naroda, očividno v sporazumu z neko beograjsko mafijo, ki naj bi si prisvojila štokavce, da bi Slovenci mogli prigrabiti Zagreb in Vraždin s Kupincem vred. »Obzore« je pozabil, da ima »Jutro« opasne konkurente. Tudi Ličani imajo v Zagrebu svojo organizacijo in resno opozarjamo na opasnost te rase. Edina protiutež bi utegnili biti, da so se v zadnjem času v Ljubljani organizirali Belokrajci, katerih temnih namenov se nismo mogli prav razpoznati.

Sreča je tudi, da je, kakor ugotavlja »Obzore«, hrvatski narod reagiral z elementarno močjo proti aneksijskim načrtom dr. Kramerja. Če bi pa ta elementarna moč ne zadostovala in bi Kranjci res izvedli »anšlus« kajkavskega jezikovnega področja, potem ima »Obzore« vsaj že nadomestilo pripravljeno. Dokazal je namreč, da so vsi muslimani Hrvati, razven onih par, ki so po poreklu Turki.

Ne mislite, da se šalimo. Vse te stvari so res napisane v »Obzoru«, ki tako polagoma postaja resen konkurent nekdanjemu ljubljanskemu državniku Kunčiču. Ko nas »Obzore« vprašuje kako ogoreno bi mi zavrnili, če bi on hotel popraskati Kranjca, da pod njegovo kožo odkrije planinskega

Senca mednarodne napetosti nad Ženevo

Sedanjemu zasedanju Društva narodov ne prisostvuje skoro noben zunanji minister

Ženeva, 9. septembra. br. Danes popoldne je bilo otvorjeno 102. redno zasedanje sveta Društva narodov. Otvorjeni seji je predsedoval delegat Nove Zelandije Jordan. Na dnevnem redu tega zasedanja je 18 točk, ki pa se nanašajo po večini na poslovanje generalnega tajništva Društva narodov in na poslovanje posameznih komisij. Glede na to, da je večina zunanjih ministrov, ki so bili prvotno najavljeni, ostala zaradi napetega mednarodnega položaja doma, je to zasedanje izgubilo na važnosti, ki se mu je zaradi pričakovanih diplomatskih razgovorov pripisovalo. V ostalem leži tudi nad Ženevo senca mednarodne napetosti. Ženevski krogi zatrjujejo, da se svet Društva narodov še nikdar ni sestel v tako napetem ozračju kakor tokrat. Baš zaradi tega pa utegne to zasedanje postati življenjskega pomena za mir. Malo antantno zastopa na tem zasedanju poslednji rumunski zunanji minister Petrescu Comnen,

na prihodnjem zasedanju pa jo bo zastopal sedanji predsednik stalnega sveta Male antante, jugoslovenski ministri predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović.

Ženeva, 9. sept. br. Uradno objavljajo, da zunanji minister Bonnet v nasprotju s prvotnim sklepom ne bo odpotoval v Ženevo na zasedanje sveta Društva narodov, ker je njegova navzočnost v Parizu zaradi napetega mednarodnega položaja neobhodno potrebna. Enako, kakor Bonnet in Halifax, so zaradi mednarodnega položaja odgodili svoje potovanje v Ženevo tudi poljski zunanji minister Beck, belgijski ministri predsednik in zunanji minister Spaak in še nekateri drugi zunanji ministri, ki so prvotno nameravali osebno odpotovati v Ženevo. Angleško delegacijo vodi državni podtajnik Buttler, francosko pa bivši minister in stalni delegat pri Društvu narodov Paul Boncour.

Hankov — trd oreh

Kitajski odpor postaja vedno silnejši in uspešnejši in kitajska armada ograža progo Peking-Tiencin-Nanking

Šanghaj, 9. septembra. AA. (DNB). Na fronti ob Jangeju so japonske čete zahodno od Kwangšija zadele na hude kitajske protinapade in so morale poklicati na pomoč znatna ojačenja, da se njihovo desno krilo ubrani čedalje hujšega sovražnega pritiska. Z japonske strani zanikajo vest, da bi bili Kitajci spet zavzeli Kwangšij.

Hankov, 9. septembra. AA. Na severnem bregu Jangeja, v odseku Kwangšija in Huangneja, je večerj padele v zasedo cel polk japonskega vojaštva, ki je prodiral čez Kwangšij proti zahodu. Nekaterim oddelkom polka se je posrečilo umakniti se do Kwangšija. Ob istem času so Kitajci začeli ofenzivno severno od Kwangšija in zavzeli

Tahepu. Japonska letala so davi bombardirala nove kitajske postojanke.

Dairen, 9. septembra. AA. (DNB). Na severnem Kitajskem se je na lepem pojavila znana osma kitajska armada. Splošno prepričanje je, da bo armada sodelovala s četniškimi oddelki, ki že več mesecev operirajo v teh krajih proti Japoncem, da pretrgajo zvezo med japonsko vojsko in njenim zaledjem. Poseben cilj operacij osme kitajske armade je železnica Peking-Hankov in Tiencin-Pukao. Kitajci hočejo olajšati na ta način obrambo Hankova. Japonsko poveljstvo je bilo prisiljeno takoj poslati na severno Kitajsko večji oddelček čet, da prepreči prodiranje 8. kitajske armade.

Potres v Zasavju

Rajhenburg, 9. septembra. V Rajhenburgu in okolici je nastal nocoj potres, ki po dosedanjih podatkih k sreči ni imel hujši posledice za ljudi in njihove domove. Izval pa je posebno v Rajhenburgu hudo paniko.

V Zasavju je zavladal nocoj že popoln mir. Ljudje so se odpravljali spat, le ponekod je jasna noč izvalila fante iz hiš. Nenadno se je okrog 8.22 po hšah pričelo vse tresi in zibati, da so se ljudje prestrašeni zganili in pričeli bežati na prosto. V hitu so si bili na jasnem, da je nastal potres. Pojav je trajal v kratkih presledkih nekaj minut. Potres se je širil v smeri od severovzhoda. Ves Rajhenburg je bil takoj pokonci in v mestu so še ves večer živahno govorili samo o tem nenadnem pojavu, ki je zanesel med ljudi toliko razburjenja. Panika se je uro pozneje podela in so se ljudje spet vrnili v domove, v katerih so še pozno v noč goarele luči.

Trenutno še ni znano, ali potres ni morda kje v rajhenburški sosesčini le napravil kakšno škodo. V Rajhenburgu samem je prizanesel ljudem in hišam.

Hrvata, mu pa izjavljamo: Praskajte gospodje, praskajte... Saj nas že vse srbi od pristranskega smeha nad vašimi harlekinadami.

Partijska muzika JRZ

V Beogradu ima tamonajša organizacija JRZ tudi svojo posebno strankarsko godbo na pihala. Godba je slavila te dni drugo obletnico svojega obstoja. Ob tej priliki je dal dirigent te partijske muzike JRZ, kakor jo imenujejo listi, Dragoljub Orel beograjskim novinarjem daljšo izjavo, v kateri je dejal med drugim:

»Neizmerno sem vesel, da je napočel trenutek, ko lahko rečemo svojo besedo tudi mi muzikanti. Nastopil je čas, ko lahko damo svoje priznanje njemu, ki je pred tremi leti napotil ves naš jugoslovenski narod na pot napredka in preporoda. Do njegovega nastopa so bili umetniki malo opaženi in še manj podpirani. Danes pa se poklanja umetnikom in umetnosti tako velika pozornost, da je vprašanje naše umetnosti in umetnikov tako rekoč rešeno. Izmenadeni smo samo, ker naši umetniki in posebno še kritiki ne posvečajo dovolj pazljivosti temu dejstvu.«

Organizacija JNS za krški srez

Na praznik je imela sreska organizacija JNS v Krškem redni občni zbor, ki je bil po delegatih občinskih organizacij zelo dobro obiskan. Poročila funkcionarjev sreske organizacije so bila z odobravanjem sprejeta in znanje. Ko so bili izvoljeni delegati v banovinski odbor in za kongres stranke, je nar. posl. Milan Mravlje poročal o seji predsedstva banovinskega odbora in o najaktualnejših političnih zadevah.

Po običnem zboru je bilo pri Vanicu javno zborovanje mladinske sreske organizacije JNS. Zborovalna dvorana je bila popolnoma napolnjena in navzoči so bili predstavniki nacionalne mladine iz prav vseh občin krškega sresa. Prišli so tudi zastopniki OJNS iz laškega, brežiškega in konjiškega sresa. Predsednik sreske organizacije je OJNS g. Vanič je otvoril manifestacijsko zborovanje z lepim nagovorom, tajnik banovinskega odbora OJNS g. Andrej Uršič pa je spregovoril o nalogah in ciljih političnega pokreta nacionalne mladine. Nar. posl. Albin Koman je govoril o dvajsetletnici Jugoslavije, nar. posl. Milan Mravlje pa o prečih političnih, gospodarskih in socialnih zadevah. Zborovalci so vsem govornikom viharno pritrdjevali, zlasti se izvajanjem posl. Mravlje, ki pa je moral na zahtevo navzočega zastopnika oblasti svoj govor prečasnno končati.

Krvav spopad pred Jeruzalemom

Jeruzalem, 9. sept. br. V bližini Jeruzalema so arabski uporniki priredili danes večji zbor, na katerem so defilirali prostovoljci pred zbranim voditelji. Ko je prišlo angleško vojsko, je nastala pravcata bitka, ki je trajala skoraj dve uri. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Uporniki so se naposled razbežali.

Iz državne službe

Beograd, 9. sept. p. Na meščanskih šolah so napredovali v IV. pol. skupno II. stopnje upravitelj Janko Korže pri Sv. Lenartu, Fran Segula na I. moški meščanski šoli v Mariboru, Fran Ferjančič na I. moški v Mariboru, Anton Fakin, upravitelj na I. meš. v Ljubljani, Fran Hribernik v Šoštanj, Josip Korošec na I. moški v Mariboru, Antonija Fabijan na I. ženski v Mariboru, Marija Serainik na I. ženski v Mariboru, Marija Lončarić v Celju, Ignac Mlačnik na I. moški v Mariboru, Fran Čilenšek, upravitelj ženske v Celju, Ivan Črnelj, upravitelj moške v Celju, Angela Krekar na 2. ženski v Ljubljani, Marija Stupica v Krškem, Anton Mervič v Novem mestu, Josip Zagar v Ljutomeru, Pavel Potočnik na I. ženski v Ljubljani, Ludvik Mikolič, upravitelj v Brežicah, Marija Sodnik na I. ženski v Ljubljani, Jelena Lešnik na 2. ženski v Mariboru, Irma Suligoj, upraviteljica 2. ženske v Mariboru, Antonija Stancar na 2. mešani v Ljubljani, Karel Sovrč v Skofji Loki, Alojz Koemut v Ptaju, Josip Goršek v Skofji Loki, Ivan Kalin na I. ženski v Ljubljani, Rezina Gobec na I. ženski v Mariboru, Ferdo Sentjurc v Ptaju, Marija Čilenšek v Ptaju, Ivan Baukar, upravitelj v Ljutomeru, v 5. položajno skupino pa Alojzij Plantarič v Kočevju in Metod Valjavec v Ljubljani.

Premeščeni so bili srednješolski profesorji Adolf Lapajne z 2. realne na žensko realno gimnazijo v Ljubljani, Emil Pavelka, direktor gimnazije v Aleksincu, za profesorja na realni gimnaziji v Mariboru in Friderik Jugozić iz Murske Sobotne v Kočevje.

Premeščena sta podpoverjenika finančne kontrole Ferdinand Troha iz Maribora v Laško in Karel Paterna iz Murske Sobotne v Maribor.

Reaktiviran je bivši prometni uradnik Jože Paternost v Trtovljah. Upokojeni so bili prometniki Matevž Vovk, Ivan Ilijaš in Martin Ražem ter strojeviska Julijana Pocačnikova.

Za gradnjo nove ceste Ljubljana—Sušak

Sušak, 9. sept. o. Oblasti in posamezne gospodarske ustanove na Sušaku so pokrenile novo akcijo za gradnjo ceste zveze s Slovenijo. V Beograd je bila odposlana pred kratkim posebna vloga, v kateri opozarjajo na to, da se turisti s severa in vzhoda izogibajo cesti po Sloveniji in prihajajo na Sušak in v Hrvatsko Primorje raje preko Reke. Za 150 km dolgo cesto iz Ljubljane do Sušaka potrebujejo avtomobili 5 do 6 ur, ker so sedanje ceste izredno slabe.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Jasno v vsej kraljevini z jutrnjo meglo v severni polovici. Nekoliko oblačno na skrajnem zahodu. Temperatura se bo dvignila.

Zemunska vremenska napoved: Precejšnja oblačnost v zahodnih krajih, ponekod dež, drugod jasno z jutrnjo meglo. Temperatura se bo podnevi dvignila, a ponoči hladno.

Zagrebska: Vedro, in polagoma toplejša. Dunajska: Na zapadu še nekoliko oblačno, sicer pretežno jasno, v nižinah nekoliko topleje.

Francoski bojovniki v Beogradu

Beograd, 9. sept. p. Nocoj so prispeli v Beograd francoski bojovniki, ki se nameravajo udeležiti odkritja spomenika padlim francoskim borcem v Dobrem polju v var-darski banovini. Na postaji jim je bil prirejen svečan sprejem. Jutri dopoldne bo njihova delegacija položila venec na spomenik Nežnanega junaka na Avali. Od tam bo krenila še na Oplenac, da obišče grob pokojnega vladarja Aleksandra I. Ureditelja, Francoški bojovniki se bodo poklonili tudi pred spomenikom francoskih bojovnikov v Beogradu ter obiskali grobnico braniteljev prestolnice. V Beogradu bodo njim na čast priredili več družabnih prireditelj. Pojutrišnjem popoldne odpotujejo proti Skoplju, od koder nameravajo v Bitoli, na Dobro polje in na Kajmakčalan.

Beograjski jesenski velesejem

Beograd, 9. sept. p. Jutri dopoldne bo svečano otvorjen beograjski jesenski velesejem. Na velesejmu bodo tokrat prvič razstavljeni francoski in holandski izdelki in

Naši kraji in ljudje

Francoski bojovníki v Ljubljani

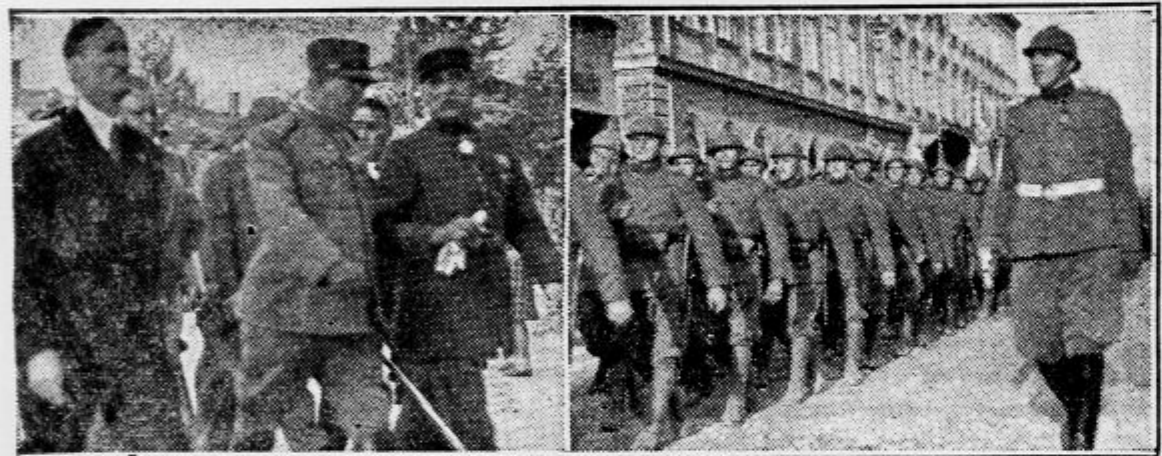
Jutro je že poročalo o lepem sprejemu, ki so ga bili deležni francoski bojovníki s solunske fronte. Zastopniki naših organizacij, posebno dobrovoljske in rezervnih častnikov so jih sprejeli že na Bohinjski Bistrici, da so spetoma gostom razkazali lepoto naše Gorenjske. Pričujoče slike kažejo sprejem v Ljubljani, koder so se solunski borci mudili do večera, ko so nadaljevali pot proti Beogradu.

Sprejem na peronu glavnega kolodvora. V desnem kotu predsednik »Polus d'Orient«, general de Chantérac

Prapori solunskih bojovníkov Polus d'Orient v sprejedu

Častna četa naših vojakov pod poveljstvom kapetana Bralovića na čelu sprejeda skozi mesto k Napoleonovemu spomeniku in vodstvo gostov z vencem, ki so ga kasneje položili pred spomenik Ilirije

Obisk slavnega znanstvenika iz Švice

V Ljubljani je našel univ. prof. dr. J. A. Häfliger mnogo dragocenega gradiva za zgodovino lekarništva

Ljubljana, 9. septembra Mednarodni kongres za zgodovino medicine, ki se zdaj nadaljuje v Dubrovniku, kjer bo tudi zaključen, je imel med svojimi, po vsem svetu znanimi udeleženci tudi profesorja baselskega vseučilišča dr. Jožefa Antona Häfligera, ki slovi po vsem svetu kot eden izmed najboljših zgodovinarjev vsega lekarništva. Prof. dr. Häfliger je vodja po vsem svetu slovečega lekarniško-zgodovinskega muzeja v Baselu. Izredno bogate zbirke tega muzeja prikazujejo razvoj lekarništva od najstarejših dob do danes. Ti prispevki niso bili zbrani samo v Švici, marveč je tam nebroj zgodovinskih znamenitosti iz lekarniške stroke, katere so poštvovalni znanstveniki nabrali širom sveta. Lekarniško zgodovinske muzeje imajo tudi

mnoge druge države. Amsterdam, Kopenhagen, Pariz, London in Oslo imajo zelo bogate muzeje te vrste, več takih muzejev je seveda tudi v Ameriki in tam si v zadnjih letih prizadevajo učenjaki, da bi uredili nekakšen svetovni muzej zgodovine lekarništva, v katerem naj bi bili zbrani zgodovinski podatki te stroke iz vsega sveta. Če bo Amerika ustvarila tak muzej, je na vrsti seveda tudi Evropa, da vse svoje muzeje te stroke poveže in da bodo imele vse evropske države že ne samostojne lekarniško-zgodovinske muzeje, vsaj zbirališča gradiva iz te stroke, ki bi izpopolnjevala že obstoječe muzeje, ali pa bi služila ustanovitvi lastnih muzejev.

Kakor smo že nekajkrat poročali, je imel mednarodni kongres za zgodovino

medicine na svojem dnevnem redu važne in zanimive razprave, ki obsegajo tudi področje lekarništva. Tako se je razpravljalo o ljudski medicini in vražah ter so o tem poročali kongresisti iz raznih držav. Drugi referati so bili tudi najtesnejša združenja prizadevanj, da bi se iz narodnih običajev, iz njegove poezije ter iz starih ustnih poročil dobila čim točnejša slika, na kakšne načine se je v posameznih državah vršil razvoj zdravstvene službe. Iz vsega tega je razvidna upravičenost teženja, da je treba ustanovljati za razvoj lekarništva posebne zgodovinske muzeje ali zbirališča zgodovinskega gradiva.

Ko je bil v nedeljo v Zagrebu zaključen prvi del kongresa za zgodovino medicine, se je prof. dr. Häfliger odzval povabilu zagrebške lekarniške zbornice ter je njen članom in drugim interesentom o vsem tem podal izčrpno poročilo, katero je ilustriral tudi z zanimivimi podatki iz svojega delokroga. Kakor smo že poročali, je zdaj uvedena v Zagrebu prav resna akcija, da se ustanovi tam samostojni lekarniško-zgodovinski muzej. Predavanju slavnega švicarskega znanstvenika so prisostvovali tudi nekateri ugledni lekarnarji iz Slovenije.

Iz Zagreba se je podal prof. dr. Häfliger v Ljubljano, kjer je bil tudi prisrčno sprejet od tukajšnjih lekarnarjev s pred-

Velik dan na Sv. Planini

Znamenita gora pridobiva vedno več obiskovalcev

Trbovlje, 9. septembra Naše okoliške planine vabijo v zadnjem času prijatelje njihovih zelenih višav in pobočij ne le s svojimi prirodnimi krasotami, nego tudi s planinskimi proslavami in prireditvami. Komaj je za nami slavnostna nedeljska Mrzlica z uspehim tabornom ob priliki Hausenbichlerjeve stoletnice, že se javlja naš drugi višinski očiak Sv. Planina, da v nedeljo 11. t. m. sprejme legijo koroških borcev iz Trbovelj, ki se tu snidejo k spominski svečanosti za padlimi tovariši in istočasno proslavijo 20letnico Jugoslavije. Po maši zapoje pevski zbor koroških Slovencev iz Ljubljane. Zastopnik trboveljske legije koroških borcev bo padlim drugom spregovoril v spomin. S koroškim dnevom in planinsko proslavo 20letnice Jugoslavije bo po naključju vezan tudi godbeni dan trboveljske rudarske godbe, ki prihiti na Sv. Planino že v soboto, da priredi zvečer in v nedeljo godalni koncert z izbranimi sporedom. Zvoki rudarske godbe bodo v nedeljo brez dvoma prizvali številne goste, saj je orkester naših trboveljskih rudarjev po svoji umetniški izvežbanosti znan po vsej Sloveniji. Gostinski obrati na Sv. Planini, posebno hotel Ana, se že pridno pripravljajo, da dostojno sprejmejo goste od blizu in daleč.

V nedeljo se obema prireditvama pri-

sednikom ljubljanske lekarniške zbornice g. mr. ph. Levstekom na čelu. Prof. dr. Häfliger si je z velikim zanimanjem ogledal zbirke zgodovinskega gradiva v raznih ljubljanskih lekarnah, stare slike v stolni cerkvi in marsikatero zanimivost, ki jih ima v svojih zbirkah mestni magistrat. Z avtomobilom, ki ga je dala na razpolago banska uprava, se je odpravil v Trzic, kjer si je ogledal v Lavičkovih lekarni veliko zbirko lekarniških antikvit. Izlet je napravil tudi na Bled in je bil zelo navdušen nad lepoto Slovenije in zgodovinskimi znamenitostmi svoje stroke. Velikemu poborniku lekarniško-zgodovinskih muzejev je dal obisk naših krajev mnogo pobud in ga je tudi močno podkrepil v njegovem, kulturi in napredku vsega človeštva služočemu stremljenju.

druži še tretja obletnica, odkar je trboveljski rojak g. Gvido Počivavšek planinskim turistom odprl prostrani, moderni hotel, ki ga je kljub velikim gmotnim žrtvam dogradil z lepim namenom, da v trboveljskem višinskem območju dvigne tujski promet. Hvalevredna podjetnost g. Počivavskega zasluži vse priznanje, saj je višinska postojanka Sv. Planine pridobila na privlačnosti, odkar je začel obratovati udobno opremljeni hotel Ana. Sv. Planina danes ne le romarski, temveč vse bolj priljubljen izletniški cilj turistov in tujevc. Odkar služi lepi gostinski dom Ana turistom na Sv. Planini, je ta postala tudi pravo počitniško, zimsko in letno okrevališče, kjer išče v gorskem zraku odmora vse večje število gostov iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, pa celo iz Italije, ki se vzhitani nad prijetnim bivanjem vračajo semkaj iz leta v leto. Tujski promet na Sv. Planini je zadnja leta v stalnem porastu. Letošnji obisk v hotelu Ana izkazuje nad 3500 gostov, ki so prenočevali daljši ali krajši čas. Zimske krasote te trboveljske švice pa so itak vsem znane in posebno vabljive za smučarje, ki tu naščejo izvrstne smuške terene v vsej planinski okolici. — Ljubitelji trboveljskih vršacev pridite v nedeljo, Sv. Planina vas vabi!

Ukraden zaklad ruskih beguncev

Že poslovanje tatov priča o njegovi veliki vrednosti

Beograd, 9. septembra Najrazličnejše dragocenosti ruskih emigrantov, ki so pod varstvom Denikinove in Wranglove vojske romale skoraj pet let iz zastavljalnice v Petrogradu v Boko Kotorsko, so, kakor smo že obširno poročali, v zločinskih rokah svojih upraviteljev močno skopnele in zdaj so prišle po poročilih »Vremena« v javnost razne podrobnosti tega ropa. Že pred tedni sta bila v Beogradu aretirana upravitelja tega begunskega zaklada Lev Teodorovič-Kvašinški in Anton Genzelj, ki je bil v nekdanji Rusiji velik finančni strokovnjak, baje celo pomočnik finančnega ministra, član direktorijata zastavljalnice v Petrogradu in upravitelj ter soključar dragocenega njenega depozita. Tudi tretji dolgi članek »Vremena« danes ne pove, kolika je bila vrednost teh dragocenosti, ki so bile v zapetatenih zabojih, katere so leta 1922 shranili v neki trdnjavi v kotorski okolici, pozneje pa prenesli v šrambo finančnega ministrstva v Beogradu.

Ceprav ni navedena vrednost zaklada, je vendarle očitno, da je morala biti ogromna, ker se za prevzem in razdelitev zaklada z vso vsemoto potoval general Wrangel, za njim pa razni pobaščenci ruskih emigrantov ter so bile zaradi tega pri naših ministrstvih dolgotrajne razprave. Velika vrednost je očitna tudi

zaradi tega, ker so bile nekatere zasačene pomočnice izkoriščevalce kaznovane z globami po 50.000 in 20.000 din. Tatvine zaklada so bile ugotovljene tedaj, ko so bile na dnevnem redu razprave o delitvi dragocenosti. Prvo tavnino so zagrešili stražarji, ki v trdnjavi v Boki Kotorski dolgo časa niso niti vedeli, kaj stražijo, in so potem iz radovednosti odprli najbližji zaboj ter iz njega odnesli blesteče dragule. Stražarji se seveda niso več vrnili v službo, ostanek zaklada pa so dali v šrambo finančnega ministrstva v Beogradu. S tem so bile onemogočene vse zlorabe, razkrilo pa se je žalostno dejstvo, da v zabojih dragocenega depozita že dolga leta ni bilo vsega tega, kar je stalo na dokumentih, katere so podpisali Genzelj, Kvašinški in drugi njegovi upravitelji. Morda so si ti sleparji in tatovi kratkoročno izmisli ono čudno prigodo stražarjev tam v Boki Kotorski, da bi prikriili vsaj del svojega ropa.

V današnjem članku navaja »Vreme«, da je imel Kvašinški daleč po svetu razpreženo organizacijo vnovčevanja dragocenosti iz nekdanje petrograjske zastavljalnice. Ker je navedeno, da so te dragule prodajali v nekaterih londonskih in bruselskih draguljarnah, je spet nov dokaz, da je moral zaklad ruskih emigrantov predstavljati ogromno vrednost. Za

kake malenkosti se pač ne bo brigala kaka velika angleška in belgijska tvrdka in za dragocenosti manjše vrednosti se tudi ne dobijo predali v bankah svetovnega slovesa. »Vreme« navaja, da so preiskovalni organi iz Beograda dobili mnoge dragocene podatke v Londonu in Bruslju, Tam so bankirji in juvelirji pripovedovali, da so imeli do Kvašinškega popolno zaupanje, ker je nastopal kakor član stare ruske aristokracije in ker je trgoval z dragocenimi dragulji se je njegov ugled seveda še povečal. Saj žive vsi bogati Rusi od svojih rodbinskih dragocenosti. Hote in nehoti so Kvašinškemu pri prenosu dragocenosti iz Jugoslavije v Francijo, Belgijo in Anglijo pomagale mlade dame ruske emigracije v Beogradu. Mož se je z njimi seznanil, in ko so mu pripovedovale, da bi rade obiskale svoje sorodnike nekje v Londonu ali Parizu, jim je kot dobrohoten rojak plačal vožnjo, a jih naprosil pri tem za malo uslugo, naj poskrbijo, da bo varno prispel tja na gotove naslove tudi majhen zavojček. Te pomočnice in posredovalke so bile zdaj kaznovane zaradi tihotilstva.

V današnjem poročilu »Vremena« so navedeni nekateri zelo romantični primeri takega posredovanja in če morda tudi ni vse res, je vendarle gotovo, da je bilo velikansko premoženje mnogih ruskih emigrantov dolga leta v rokah najnevarnejših izkoriščevalcev.

Javna zahvala

Najlepše se zahvaljujemo »UNITAS« registrov. pom. blagajni v Dubrovniku — Zlataričeva ulica 1/1 za podporo, ki nam je izplačala po določbi pravila in pod rokom, ki je po pravih določih.

Zaradi najkulantnejšega poslovanja, priporočamo vsakomur, da postane član gornjega društva v svojem lastnem interesu.

Baletin Mery s/r., Dubrovnik
Franko Franc s/r., Sela p. Straža
Zagore Janez s/r., Gornje Vrhpolje
Zagore Martin s/r., Gornje Vrhpolje
Zatezalo Milica s/r., Generalski stol

Fiziološka gimnastika za dame in gospode

Napori, katerim je današnji človek izpostavljen, zahtevajo od njegovega organizma, da je trajno mlad in prožen, tako telesno, kakor duševno. Za občutek mladosti in prožnosti pa je človeku njegovim telesnim sposobnostim in njegovi starosti potrebno primerno gibanje. Telesnemu delu niso postavljene nobene meje glede na starost. Gibanje je potrebno vsakomur. Zastarelo je naziranje, da je gimnastika le za mlade ljudi.

Fiziološka gimnastika s svojim sistemom naravnega gibanja sicer polagoma, toda zapeljivo razgiblje in učvrsti vse zunanje in notranje organe v tolikšni meri, da človeka usposobi prenašati fizične napore ter ga stalno vzdržuje v ravnesju, tako telesno kakor duševno.

Dosedanji uspehi ter vztrajnost tečajnikov so izpričali potrebo po fiziološki gimnastiki, ki je namenjena vsem onim, ki žele in čutijo potrebo po sistematskem telesnem delu. Bodisi, da hočejo pridobiti prožnost, moč in vitkost, ali da izravnajo telesno in duševno stanje organizma.

Tečaj se vrše kakor dosedaj vsak ponedeljek, sredo in petek od 6 do 8 zvečer v higienski telovadnici učiteljskega na Resljevi cesti. Začetek tečajev v sredo, 14. septembra. Pojavnika o tečajih se dobe vsakokrat pred pričetkom istotam.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Spomini tržaške Slovenke na Ptuj 1908

Tudi ženskam ni bilo prizanešeno na poti v Narodni dom

Ljubljana, 9. septembra Kar neverjetno se mi zdi, da mineva že trideseto leto od tedaj, ko sem se kot čila in čvrsta rodoljubka vozila proti Ptujju z narodno zavedno skupino tržaških Slovencev, kakršni so bili: odvetnik dr. Gustav Gregorin, pokojnik dr. Matko Mandić, dr. Otokar Rybač (s soprogo), učitelj Engelman, prof. Ivan Merhar, gospa Maistrova, mati zaslužnega slovenskega borca in generala s sestro z Unca in vodja šole CMD Andrej Čok.

Vsi smo bili židane volje, kakor smo bili pač Tržačani vselej, kadarkoli smo se shajali na izletih in veselch, predavanjih in plesih, na vseh prireditvah vobče, na katere nas je vlekla narodnostna dolžnost, saj nam niso služile samo v zabavo, marveč v svrhu vznebojude, vzhita in navdušenja narodnostnih, dokler se niso najraznovrstnejši sloji strnili nepriljeno in radevoljno v kremenito odporno kredo v zavesti, da smo ena sama družina in da le naš tržaški Narodni dom le od pradedov področna združena zgradba.

Na kranksko-štajerski poti se nam je pridružila družba razgovornih ljudi namenjenih takisto v Ptuj. Kakor hitro so prišli uganili, da nas vodi eden in isti namen, so nam začeli pripovedovati, da najbrž ne bo šlo docela gladko z narodnim shodom. Toda mi smo jih zavračali skoraj prezirljivo, češ, mi smo vendar najgostoviti od strani avstrijske uprave navajeni, mi smo prestali že vsi »ognjeni krste«...

Cim bolj smo se bližali Ptujju in čim

več narodnjakov je stopalo v vlak, tem bolj so nas rodoljubni potniki obpirali s pestrnim pripovedovanjem, s kako razbrdanostjo nas nameravajo nemškutari sprejeti. Pa dodajali so nam nasvete: kdorkoli se ne čuti duševno utrjen in hraber, naj rajši izstopi že na prihodnji postaji. Zmajevali smo z glavami in zankavali pa se vozili razigrane volje naprej. A ko smo se približali poslednji postaji, nam je prihrumel nasproti hreščeci vris podivjanih nasprotnikov. Res je nekaj ženstva sklenilo ostati v vlaku, dokler ne prestopijo kolodvorskega praga vsi skupščinarji. Le nekaj nas je neoplašeno stopilo v trop moških in odkorakalo proti izhodu, jaz sama izmed tržaških izletnic. In kar sem doživela tedaj, mi ostane v neizbrisnem spominu začudenja, presenečenja in gneva. Kajti da so narodni nasprotniki zmogli kaj slenege, si nisem dotlej nikoli predstavljala in bi nikomur ne verjela. Spominjam se natančno: ko smo prehajali preko perona do izhodnih duri na cesto, so stali Nemci v spalirju ter nas začeli obpirati s psovskimi: psi, svinje, meriaci, vlačuge. Zraven so udrihali z gorjaci na po hrbtih, z žilavkami po obrazih, s šibami preko prsi, obmetavajoč nas z jajci, paradižniki, bučicami. Preden smo dospeli do Narodnega doma, smo bili nekateri popolnoma pomazani in poškropljeni, drugi blatni, raztrgani, krvaveči, pa gologlavi. Stražniki niso prav nič posredovali v našo obrambo, celo posmihali in krohotali so se. V ogorčenju se nisem mogla več zatajevati, da ne

bi proti gneči zasmehujočih nas otročev, ženščin in možiceljnov zavpila: »Ej, to je vaša toliko opevana nemška omika! Tedaj me je hotel korenjaški fantalin lopniti z brezovko, tu je edino posegel vmes stražnik, zavrnil fanta in preprečil mahljaj.

Slednjči smo dospeli v svojo narodno taborišče, na katerem so bila vsa okna na ulico zabita z debelimi deskami. Da nam je prihajala svetloba le skozi dvorišna okna. Sele tamkaj — kjer je vsak iskaje pogledoval po svojih znancih — smo zvedeli, da so redarji znatno številce zborovalcev odvedli v zapore, med njimi našega Rybača in Engelmana. Začela se je skupščina CMD pod predsedstvom pokojnih gg. Senekoviča, Hudovernika in dr. Šerjave. Po pozdravnem govoru so nastopili posamezni govorniki in tajniki raznih podružnic, med temi kot tajnica in blagajničarka dveh podružnic tudi jaz, ki mi je tako bila dana prilika opisati takratne razmere na Jadranu. Zborovanje se je nadaljevalo z izjavami in resolucijami, naše milo petje pa nam je uhalo iz grla, da je prekašalo hrupavo rojevanje in razbijanje, ki je odmevalo od zunaj. Naša srca so bila le še bolj podžgana in navzlic prestanim izgredom nam je skupni obed izborni teknil. Bilj smo sredi Ptujja kakor interniranci. Ko smo ob zaključku skupščine odhajali proti kolodvoru, do katerega nas je spremljala drhal neolikancev in sodrga brezvestnih odpadnikov s civilnim žvižganjem in sramotenjem, smo se mirno, a prepevaje poslavljali od Ptujja, z zavestjo: prav tu sem se bomo nekoč vrnili kakor hrabri bojovníki, skozi slavoloke zmagovalja!

Gregoričeva-Štepančičeva

Čudeži na velesejmu

Ljubljana, 9. avgusta

»En peres, kaj se nikada ne nikada — en peres, kaj se nikada ne lomi... fraj badava, gospodale«

Obiskovalci se ustavljajo bolj zaradi lepe »šprah« kakor pa zaradi nezmisljenosti peres, ki jih prodajalec neusmiljeno obdelava po papirju. Ustavljajo se pred mizami z najrazličnejšimi patenti, merili in srečolovi.

Kostanji mečejo sence na široko pot. Ljudje se sprehajajo počasi med kostanji in pavljoni.

»Jako interesantno, živa deklica brez glave, izvolite si pogledati!«

»Tega pa jaz že ne verjamem.«

Obiskovalci so skeptični. Čukajo, da se kdo vendarle odloči in kupi listek, ki stane dva dinarja. Kmalu potem je pred brezglavo deklico cela gruča radovednežev. Nejeverno ogledujejo mlado, pravilno razvito dekle, ki sedi v nekakšni oparaturi in ji res ni videti glave.

»Potegni jo vun!« svetuje nekdo.

»Slišite vi, gospod, tja ni dovoljeno!« opominja menažer nekoga, ki se hoče prepricati, ali je deklica res brez glave, ali pa je vse le tako spretno napravljeno. Nastaja prepri.

»Nisam je niti dirno!«

»Kdo slepari? Ponovite, kaj ste rekli! Ali veste, da vas jaz lahko tožim za to besedo!«

Prepir privablja nove radovedneže.

»Kje pa je izgubila glavo?« sprašuje nekdo.

Razlagajo mu, da se je rodila brez nje nekje na Nemškem in da jo umetno hranijo.

»Zakaj pa ne pokažete vratu?« sprašuje skeptično drugi.

»Če pa ima aparat na glavi!«

»Saj nima glave!« Nastaja smeh. Deklica brez glave pa sedi tam v svoji lepo izrezani bluzi in včasih zgane z roko, v dokaz, da je res živa.

»Tajna milionara — za dva dinarja!«

Gruča ljudi poskuša tu svojo srečo. Dobitki so majhni, pa saj ne gre za dobitke. Gre za to, da poskušate, ali imate sploh kaj sreče.

»Živa morská deklica«, zlojuje neka ženska napis na paviljonu. Vstopnina tri dinarje.

»Za dva je pa že šest,« se obrača k možu in potem gresta k drugemu paviljonu, kjer za polovico te vsote lahko pogledata tele s šestimi nogami.

Prav tedaj se je pričel smejeti ves velesejem. Ljudje se radovedni ogledujejo. Smeh postaja divji, neugnan in prehaja na slehernega obiskovalca. Dama, ki stoji s katalogom v roki pred slikami, se smeje. Smejejo se ljudje, ki se pogajajo za preproge. Ves velesejem se smeje.

Majhen, postaran gospod ob izhodu pa neutrudno deklarira svojo pol slovensko, pol hrvaško pesem: »En peres, gospoda — trgovačka cena: samo pet dinarja...«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Lepo je na Kofcah

v udobnem domu, obdanem od planinskih vrhov. Par dni izprehodov v svežem planinskem zraku, v senci visokoležečih gozdov in ob izvrstni prehrani, ki jo nudi planinski dom, si vsakdo — kakor čudežno — okrepi telo in duha. — Vsa celodnevna oskrba din 45.— — Otroci 33% popust.

Domače vesti

* Udeležencem glavne skupščine CMD v Ptuj. Vodstvo Društva sv. Cirila in Metoda je prosilo direkcijo državnih železnic v Ljubljani, da bi rezervirala za udeležence velike skupščine v Ptuj večje številce vagonov. Če bo prošnja ugodno rešena, bodo rezervirani vagoni za progo Ljubljana—Ptuj in nazaj imeli, na vidnem mestu, napis »Skupščina CMD v Ptuj«. Udeleženci skupščine na progi Ljubljana—Pragersko naj blagovolijo vstopiti v te rezervirane vagon. Vodstvo CMD apelira na svoje člane in prijatelje, da se v čim večjem številu odzovejo vabilu.

* Velika svečanost v Tuzli. Jutri bodo v Tuzli slavnostno blagoslovili Dom kralja Petra I. Osvoboditelja in spomenik kralju Petru I. Celih 12 let je društvo za zgraditev spomenika zbiral denar in tako se bo zdaj mogla s požrtvovalnostjo naroda ta meš urešiti. V Domu kralja Petra bodo oskrbovali in vzgajali srednješolsko mladino. Pred domom samim so v Tuzli postavili spomeniko papskega kralja Osvoboditelja. Iz preostalega denarja so pa ustanovili sklad 6.000 din za vzdrževanje doma in podpiranje siromskih, nadarjenih gojencev. V zvezi s blagoslovljivostjo doma priredijo v Tuzli celo vrsto ljudskih svečanosti v slavo kralju Osvoboditelju. Na obnem zboru društva bodo sprejeli statut nove zadušnice. Prosvetnega ministra bo zastopal inspektor dr. Nikola Cepina.

* Odlikovanja. Z redom Jugoslovanske krone 2. stopnje je odlikovan dr. Franc Lukman, redni profesor vseučilišča kralja Aleksandra I. v Ljubljani in predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani, z redom sv. Save 2. stopnje pa dr. Aleš Ušeničnik, vseučiliški profesor v Ljubljani in p.

* Vpisovanje v drž. prizn. enoletno trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15., se vrši vsak dan, tudi to nedeljo dopoldne in popoldne. Šolsko leto prične v ponedeljek 12. t. m. Tega dne pridejo vsi vpisani dijaki inje v šolo v svrhu razvrstitve v oddelke. Na knadni redni vpis traja še 12., 13., 14., 15. in 16. septembra, v kolikor bo še prostih mest. — Pismene in ustne informacije za razpolago. — št. tel. 48-43. — Ravnateljstvo.

* Za 78 din po osebi Vas popelje Putnik s posebnim vlakom dne 16. oktobra v Trst.

* Peti balkanski zdravniški kongres. V Carigradu je bil odprt V. kongres zdravnikov balkanskih držav, pri katerem sodeluje nad 120 turških, grških, naših in rumunskih zdravnikov. Glavna točka dnevnega reda je pobijanje malarije v balkanskih državah. Kot predavatelji bodo nastopili tudi naši zdravniki. Kongresa se udeležujejo tudi strokovnjaki higienskih zavodov vseh štirih držav.

* Izpit za specialista porodništva in ginekologije je položil g. dr. Bogomil Roš, sekundarni ženske bolnišnice v Ljubljani.

Lutz-pečni so cenejši
Tovarna, Ljubljana VII, tel. 32-52.
Glej Velesej, paviljon »F«.

* Tožba znanega francoskega pisatelja Andre Gida v Zagrebu. Po nekem beograjskem odvetniku sta francoski pisatelj Andre Gide in pariški knjigarja Gallimard vložila tožbo proti upravništvu za zlobo »Mosk« (Moderna socialna kronika) in proti nadškofovski tiskarni v Zagrebu, ker je lani založila »Mosk« izdala v prevodu znano delo Gida »Vrtnice iz Sovjetske Rusije« brez dovoljenja pisatelja in izdajatelja. Tožba tudi navaja, da je v nedovoljenem prevodu mnogo podnaslovov, ki jih sploh ni v originalu, in da so nekateri odstavki podčrtani kot posebno važni, kar tudi ni v originalu. Tožitelja zahtevata strogo kazni. V imenu pisatelja zahteva beograjski odvetnik odškodnino v znesku 4250 din, za stroške tožbe pa 1275 din. Daje zahteva, naj se obsodba na stroške obsojenec objavi v »Novosti« in »Jutarnjem listu« v Zagrebu ter v beograjski »Politiki«.

* Le 78 din vplačate pri Putniku za enodnevni izlet v Trst, ki se bo vršil 16.X.

* Podiranje beograjskega predmestja Jatajan-male. Delavci beograjske mestne občine nadaljujejo podiranje hiš in barak v predmestju Jatajan-male, kjer so si rezevi zgradili svoja bivališča na brezplačnem občinskem zemljišču. Zdjaj podirajo takozvani »elitni« del revnega naselja. Prebivalci tega dela so se bili proti evakuaciji pritožili in, ko je bila zdaj pritožba zavrnjena tudi pri gradbenem ministrstvu, mora tudi ta del predmestja izginiti. Tam, kjer zdaj podirajo revne kočice, bodo zgradili poslopja za višjo pedagoško šolo, veterinarsko fakulteto in obrtno šolo.

* Smrt skaderskega episkopa. Kakor smo že poročali, je v samostanu patriarhije v Peči umrl skaderski vikarni episkop Viktor. Pokopali ga bodo v dečanskem samostanu, kjer je živel in deloval dolga leta. Episkop Viktor (Vasilije Mihailović) se je rodil v Črni gori leta 1874, odšel pa je v Carigradu, kjer je imel njegov oče trgovino. Teološke studije je dovršil v Prizrenu. Studiral je tudi v Rusiji in Grčiji. Pod turško oblastjo je bil začasni vodja dečanskega samostana in učitel na prvi srbski osnovni šoli v Dečanah. Tam ga je zateklo tudi osvobodjenje. Za vikarnega episkopa v Skadru je bil imenovan leta 1922. in se je zelo zaslužno udeleževal med pravoslavni življenj v Skadru.

* Moderni postilioni. Veliko pozornost vzbujajo po vsej kamniški okolici karavana, ki hodi od vasi do vasi, kar včasih pošta s konjsko vprego. V voz sta vprežena dva krasna jarcva, vzorno opogojena pri naših kmečkih gospodarjih v Podgorju, na sedežu pa sedi trobentač, ki veselo trobi in vabi k sebi ljudi. Ti se posebno zanimajo za oba konja, ki so jih kamniški gasilci kupili in jih bodo v nedeljo postavili lovem na srečo za tarčo. Res zanimiva in za naše kmečke gospodarje privlačna tarča.

* Dva rveža, ki sta imela srečo pri lo. teriji. Pri zadnjem glavnem zbežanju za ključnega kola državne razredne loterije, ki je bilo v Skopju, ni nobena premija ostala tam, pač pa je boben sreče osredil igralce v drugih krajih. Tudi dva velika rveža sta bila tokrat med njimi. Blagodej Andelković, ki ima skromno pekarijo v beograjskem predmestju, je zadel pol milijona. Prvič v svojem življenju je žrtvoval svoj skromni zaslužek za srečko in kar verjeti ni mogel, ko so mu povedali, da je zadel. Sosedom, ki so mu čestitali, je dejal, da bo ostal v svoji skromni pekarni in da bo mesil testo, dokler bo mogel, češ, da in toliko denarja, da ga človek brez dela ne bi zapravil. 1.250.000 din pa je zadel v Sarajevu Joca Petrič, dimnikar, ki se je nekdanj v Rusiji boril v vrstah vojnih dobrovoljcev.

* Državno odobreno Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Ljubljana. Trnovska ulica 15, usposablja mlade ljudi za samostojne poklice in prvostopne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan, tudi na praznik in nedeljo.

* Društvo Dom slepih v Ljubljani se najlepše zahvaljuje uradništvu bolnišnice blag. TBPD za darilo din 160 namesto venca na grob pokojnega g. Jakuba Kastelica župana in posestnika v Šmarju.

ŽREBANJE 5. RAZREDA 36. KOLA

DNE 7. SEPTEMBRA 1938.

Din 8.000.— št.: 62066,
Din 5.000.— št.: 24845,
Din 1.000.— št.: 10876, 15759, 22529, 33035, 44771, 46114, 46190, 53012, 53056,
59664, 89898, 95781, 95788

S tem je žrebanje 5. razreda 36. kola zaključeno.

ZADRUŽNA HRANILNICA — LJUBLJANA
Dalmatinova ulica št. 6.

* Pojačana tržkoprometna propaganda na Madžarskem. Da bi pojačala propagandno in informacijsko službo do Jugoslavije na Madžarskem, je direkcija društva PUTNIK odredila kot svojega propagandnega-informativnega uradnika pri Jugoslovanskem konzulatu v Budimpešti g. Vladislava Zubkoviča. Zveza za turški promet v Sloveniji, Ljubljana, naproša izdajatelje tržkoprometnih edicij, prospektov itd., da mu dostavijo čim več propagandnega materiala na naslov: Jugoslovanski konzulat, Budapest IV., Veres Palne ucca 17.

* Se eno potovanje v Pariz in London. Da bi omogočili tudi onim, ki se niso mogli ta mesec udeležiti potovanja v Pariz in London, organizira »Putnik« od 24. t. m. do 3. oktobra še eno tako potovanje z najnižjimi stroški. To 12dnevno potovanje bo nudilo udeležencem morda nikdar tako ugodno priliko spoznati Pariz in London v času, ko je tam najbolj živo. Pri tem je predvideno tudi enodnevno bivanje v Benetkah in poldnevno v Milano. Cene vsega aranžmaja za udeležence iz Beograda znašajo 3.490, iz Zagreba 3.340, iz Ljubljane pa 3.265 din. Prijave udeležbe bodo sprejemale biletarne »Putnika« nadalje do 10. t. m. in dajale bodo vsa obvestila in prospekte brezplačno.

Prekrasno izložbo cvetja
najrazličnejših vrst in čudovitih barv dalij, nageljnov, baržunic in drugih cvetlic je razstavila trgovina s semeni

M. BERDAJS, prej Urbančič
v izložbah na MIKLOŠEVI CESTI 8, (nasproti hotela Uniona). — Rože izredne lepote in zlasti dalije so plod velikega truda v gojenju cvetlic.

* Sanatorij (okrevališče) za živčno bolne v Podsedu pri Zagr bi sprejema bolnike (rekonvalescente) z raznimi živčnimi in duševnimi motnjami. Odlični uspehi v odpravljanju razvad morfija, alkohola itd. Zdravljenje z insulinom in kardiazolom. Individualna psihoterapija. Medicinska gimnastika. Vs. potrebne informacije daje šef-zdravnik dr. O. Horetzky, Podsed, telefon 3.

Lutz-pečni so cenejši
Tovarna, Ljubljana VII, tel. 32-52.
Glej Velesej, paviljon »F«.

* Prijavite se pri Putniku takoj za izlet v Trst, ki se vrši dne 16. oktobra po znižani ceni 78 din.

HOČEŠ BITI:

stenograf
strojepisec
knjigovodja
korespondent
tajnik
pis. uradnik
dober trgovec

vpisi se **nujno** v Trgovsko učilišče

in stenografski institut **ROBIDA**,

Ljubljana, Trnovska 15, čimprej,

ker je število učencev omejeno.

* S pos. bnim vlakom v Trst dne 16.X. Vas vabi Putnik.

Iz Ljubljane

u— Vsem nacionalistom! V nedeljo, dne 11. t. m. ob 8.30 se bo brala v starokatoliški kapeli na Gosposvetski cesti za pokojnim nacionalistom Pepetom Kukcem maša zadušnica. Vabimo vse nacionaliste, da se te maše polnoštevilno udeležijo in s tem počastijo spomin junaka, ki je žrtvoval vse, tudi svoje življenje za cilje za katerimi stremi danes, po njegovem vzoru vsak jugoslovanski nacionalist.

u— Zlata zapetnica se je našla v tork 6. t. m. v kino Unionu. Zglasiti se je v pisarni kina.

u— Vpisovanje dijakin v bežirajsko gimnazijo. Včeraj dopoldne se je zglasila na prosvetnem oddelku kr. banke uprave deputacija staršev iz bežirajškega okraja. Na prošnjo glede dovolitve vpisa dijakin v bežirajsko gimnazijo je deputacija prejela naslednji odgovor: V bežirajsko gimnazijo se bodo letos sprejele tudi dijakinje iz severnega dela Ljubljane, ako se bo prijavielo zadostno število reflektantov. Pri zadetih starših naj takoj javijo svoje hčere ravnateljstvu III. drž. realne gimnazije, čeprav so že vpisane v drugih učnih zavodih.

u— Naši odvetniki in notarji dobe svojo palačo. V Cigaletovi ulici tik justične palače so delavci pred dnevi začeli kopati temelje za zgradbo velike moderne palače, ki ji gradi uprava pokojniškega fonda odvetniške in notarske zbornice. Kakor znano, so naši odvetniki in notarji v okviru svojih stanovskih zbornic pred leti uvedli pokojniško zavarovanje in v skladu se je doslej zbralo že toliko rezervnih sredstev, da se je uprava lahko odločila za zgradbo hiše, ki bo najugodnejše obrestovala kapital. Načrte za palačo je izdelal inž. arh. Herman Hus, ki je projektiral v zadnjih letih že lepo število reprezentativnih zgradb. Hiša bo ob ulici 4. ob dvorišču pa 5 nadstropja. V prtiličju bodo prostori za odvetniške in notarske pisarne. Drugo nadstropje je namenjeno za prostore obeh zbornic in fonda za veliko sejno dvorano, ostali del hiše pa bo obsegal nekaj moderno urejenih stanovanj.

u— Kino za vsakogar hoče postati kino. Moste, zato je vsakega cenene ljudske predstave, ki bodo dostopne najširšemu občinstvu. Ves svet z napetostjo pričakuje odločitev, ki se pripravljajo v središčih sveta. Naloga kinematografa je, da razen umetniškega filma posreduje občinstvu tudi velike dogodke, ki gibljejo življenje narodov in držav. Trkrat na teden, vsak tork, sredo in četrtek — vsakokrat ob 20. uri — bo kino predvajal poleg običajnega filma tudi po troje žurnalov, ki jih izdajajo najznamenitejša filmska društva Metro, Paramount in Fox. Kljub velikim stroškom bo kino daljal te programe pri najnižnji vstopnini, kar jih je doslej doživela Ljubljana, po 3 in 4 din. Ob petkih, sobotah in nedeljah pa bo kino tudi v novi sezoni vsakokrat predvajal po dva filma najboljšje kvalitete kakor doslej. Do ponedeljka sta na sporedu še »Pater Vojteh« in »Sestra Marija«, ki sta vzbudila pravo senzacijo med ljubitelji dobrega filma in ki ju prihaja gledat tudi občinstvo z oddaljenih koncev Ljubljane.

u— Redno vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 (prostori Dopolne trgovske šole) se vrši dnevno. Pričetek rednega pouka je dne 15. t. m.

3 najodličnejši komiki Heinz Rühmann, Hans Moser in Theo Lingen
v najboljši burki
pri kateri se bo občinstvo smejalo do solz!
KINO UNION — Tel. 22-21

Korajžni ženin

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Kup karambolov na vseh koneh in krajih. Mali Smaren je bil za avtomobiliste in motocikliste precej nesrečen dan, vsaj seznam ranjenec, ki so prišli na kirurški oddelk iskat pomoč, in policijske prijave kažejo tako. Na križišču Aškercove in Groharjeve ulice sta se zvečer okrog 20.30 tako nerodno srečala dva avtomobila, da sta došla precej hude poškodbe, čeprav se potniki samim ni pripetilo kaj hujšega. Po Aškercovi cesti je privozil šofer industrija Jakla iz St. Janja na Dolenskem, po Groharjevi ulici pa se je proti Bleiweisovi cesti peljal vrhniški župan Hren z rodino. Avtomobilista nista dajala signalov, kakor bi bilo treba pred križiščem, pa sta pri nagli vožnji na lepem treščila drug v drugega. Hrenov avtomobil se je zaradi silnega sunka prekopnil po zraku, vendar potniki v njem razen nekaj manjših prask niso doživeli hudega. Jaklovemu vozu pa je zlomilo sprednjo os. Vozaka se bosta morala zagovarjati zaradi neprevidne vožnje. Na križišču državne ceste in vrhniške proge pri Dretnovem griču pa se je približno ob istem času 25-letni zasebni uradnik Oton Gagel z Lončarske steze, ki je bil za praznik pohitel na kratek izlet proti Notranjski in se je vračal proti domu, z motociklom zaletel v zapornice, ki so jih bili zaradi pogostih nesreč nemestili na tem kraju. Dobil je nerodne poškodbe po glavi. Žrtvi neprevidnih avtomobilistov sta postala tudi trgovski varnice Marian Kavčič, ki ga je neki avto podrl na Trševski cesti, in 10-letni Joško Skubic, ki je na Vilharjevi cesti prišel pod voz in dobil poškodbe na glavi in na desnici roki.

e— Vpisovanje v gostilničarske strokovno nadaljevalno šolo v Celju je preloženo od torka 13. na sredo 14. t. m. Vpisovanje bo ta dan od 14. do 15. v pisarni deške meščanske šole.

Iz Maribora

a— Sokol Maribor II Pobrežje javlja vsemu članstvu in Sokolu naklonjenemu občinstvu, da bo tolovadni nastop in razvite naraščajniške prapora v nedeljo 11. t. m.

a— Skupščina Društva sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo 11. t. m. ob 10.30 v gledališču v Ptuj, sestanek pa v soboto ob 20. v »Mladiki«. V soboto odhaja vlak iz Maribora ob 16.55, v nedeljo zjutraj ob 8.37. Udeležba iz Maribora mora biti z ozirom na 30 letnico ptujskih dogodkov množična! Vsak zavezen Slovenec naj amata udeležbo za narodno dolžnost.

a— Huda kazen. Mali kazenski senat okrožnega sodišča je dosodil 48letnega prevoznika Vilijama Krunca iz Studencev pri Mariboru na 6 mesecev strogega zapor, na izzubo šestih državljanov pravic za dobo 2 let, ker je v noči na 4. junija t. l. ukradel Josipu Majcnu v Studenčkih koruzo v vrednosti 300 dinarjev. Kranje se je pri razpravi zagovarjal, da je bil v hudi stiski.

a— Kriminal. Mežiški orožniki so aretirali 32-letno Stefanijo Hamer, ki jo zasleduje ljubljanska policija zaradi tatvin plašev v Delavskem domu v Ljubljani. Aretiranka tajni krivdo. — S kolom je pobli na tla posestnikov sin Franc T. Jakoba Lubja iz St. Ilija v Slovenskih goricah, ki je oblegal s težkimi poškodbami.

LESLIE HOWARD — junak iz filma MONDENI ROMEO
ROMEO IN JULIA — je postal
SMELA FILMSKA KOMEDIJA NASEGA ČASA!
Premiera KINO MATICA — Telefon 21-24 — ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Z veselice v bolnišnico. V noči od praznika na petek so bili reševalci nujno klicani na Rudnik, da prepeljejo v bolnišnico 30-letnega posestnikovega sina Francea Taškara. Taškar se je precej dolgo v noč zamudil v neki gostilni na veselici, pa se je zapletel v zdražbo, med katero ga je eden izmed sokrivcev precej nevarno z nožem sunil v vrat. V bolnišnico so morali prepeljati tudi 16-letnega sina mesarskega pomočnika Andreja Vrhovca s Poljanske ceste, ki je doma na dvorišču nekaj delal, pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo.

u— Šola Glasbene Maticice sprejema gojence dnevno od 9. do 12. m. od 15. do 18. Vpisovanje je mogoče še v tekočih dneh in ravnateljstvo opozarja gojence, da se prijavijo za poset pouka okrožnih inštrumentov. Absolventi teh inštrumentov dobe pravzaprav najlažje in razmeroma najboljše kruh po dovršenem 6 letnem študiju. Sicer opozarja tudi na vse ostale predmete, ki se poučujejo na zavodu. Na novo vpisani gojenci imajo sprejemne izpite po naslednjem redu: gojenci za klavir v ponedeljek, 12. t. m. od 10. do 13. ure v sobi št. 20, gojenci za čelo in gosli isti dan od 16. do 18. gojenci za solopetje pa v torek, 13. t. m. od 15. do 18. Podrobnosti so razvidne iz razpisnih desk v žnji zavoda.

u— Mnogo pozornosti vzbuja v rudarskih krogih v koji E 525 na veleseju, razstavljena varnostna naprava, ki avtomatično prepreči smrtno nevarno rudarje, ki sicer padejo v saht. Izumitelj je naš državljan, kateremu je Urad za zaščito industrijske svojine v Beogradu že podelil patent. Zeleti je, da bi izumitelju uspelo uvesti to napravo pri rudnikih, da bi se za vselej odpravile tovrstne nevarne rudarjev.

u— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« sprejema nove pevce in pevke. Vpisovanje danes 10. t. m. od 18. do 20. v društvenih prostorih, Mestni dom, desno, I. nadstropje.

u— Gejša. Stalen obiskovalec gledališča nam piše: Ker je četrtočlo »Jutro« v svojem člančcu o opereti »Gejša« naglasilo, da je pri premieri žela vse priznanje publike gđ. Heybalova, je na lhubo resnici treba pripomniti, da ob premieri ni pela gđ. Heybalova, temveč g. Ribičeva in je torej ona žela za svojo prijetno igro in lep glas vse priznanje občinstva.

u— Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v nedeljo 11. t. m. ob 11.30 promenadni koncert godbe »Zarja« v Zvezdi pod vodstvom kapelnika Iva Grušana.

Iz Celja

e— V čin poročnika korvete je bil prevečen 6. t. m. gojence pomorske vojne akademije v Dubrovniku g. Mirko Kralj, sin ravnatelja Celjske posojilnice d. d. g. Draga Kralja v Celju. Čestitamo!

KINO UNION. — Danes ob 16., 18.30 »HORDUBALOV«, ob 20.30uri »DIVNE LAZI NINE PETROVNE«.

e— Smrtna nesreča na savinjski železnici. Pri prazniku 8. t. m. okrog 17. je hotel 84-letni preuzičar Peter Meliš z Brege pri Polzeli preokrajati železniško progo med St. Petrom in Polzelo. V tem je privozila po progi lokomotiva iz Celja, podrla starčka na tla in ga odabila. Starček si je zlomil obe nogi in dobil težek pretres možganov. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer pa je že ob 20. podlegel poškodbam.

e— Na drž. realni gimnaziji s klasičnimi vzporednicami v Celju se je vpisalo v rednem roku od 1. do 5. t. m. 845 učencev in učenk. 409 učenk, skupaj 1254 učencev in učenk. Od skupnih 30 oddelkov bo imelo 17 dopolninskih, 13 popoldanskih pouk; med njimi so vsi prvi oddelki. Od lanskega šolskega leta je število učencev zopet naraslo za 123 in bo prihodnje šolsko leto doseglo po dosedanjem vsakeletnem povški predvidoma 1400. Gimnazijsko poslopje je zgrajeno samo za 12 oddelkov. Na zavodu je 47 profesorov, supletov, kontraktualnih in honorarnih učnih moči. Primanjkuje še pet predmetih učiteljev.

e— Dr. Ivič Stjepan, specialist za pljuča, ne ordinira od 5. do 26. t. m.

GIGANTSKI FILM HEROJSTVA — edinstvenega v zgodovini človeštva!
KINO SLOGA POROČNIK INDIJSKE BRIGADE
Tel. 27-30
Juris na ogenj bruhačje topove!
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

* ČRNOMELJ. Sokolski kino predvaja danes zvečer ob 8. in jutri v nedeljo ob 4. popoldne in 8. zvečer film »Poslednji pogin«.

Gospodarstvo

Za pravično razdelitev skupnih banovinskih dohodkov

Konferenca zbornice v Beogradu bo razpravljala o predlogu zagrebske Trgovinsko-industrijske zbornice glede pravičnejše razdelitve dohodkov iz banovinskega fonda prometnega davka

Ze večeraj smo na kratko poročali, da je za 12. september sklicana v Beograd konferenca trgovinskih in industrijskih zbornic iz vse države, ki ima na dnevnem redu važno vprašanje spremembe določb o državni dotalci banovinom in skupnega banovinskega fonda prometnega davka. Tako bo na iniciativno zbornico prišlo na dnevni red to osnovno vprašanje financiranja banovin. Zbornice bodo skušale v tem vprašanju doseči soglasen predlog, kar spriče nasplošno si interesov posameznih banovin ne bo lahka stvar.

Sedanj način razdelitve skupnih banovinskih dohodkov

Ze leta 1935, ko so bile uvedene prve skupne banovinske trošarine, so se čuli ugovori zlasti iz dravske in savske banovine proti razdelitvi donosa teh skupnih banovinskih trošarin na podlagi števila prebivalcev posameznih banovin, ker ta ključ nikakor ni pravičen. Pri financiranju samouprav je treba varovati načelo, da vsako samoupravno telo krije svoje samoupravne izdatke iz dohodkov, ki izvirajo iz področja dotičnega samoupravnega telesa. Razdelilni ključ po številu prebivalcev pa nasprotuje temu načelu. Kajti potrošnja trošarin predmetov je v gospodarsko bolj razvitih banovinah mnogo večja kakor v gospodarsko bolj zaostalih: prve dobe po razdelilnem ključu mnogo manj nego se pobere na njihovem področju, druge pa dobe mnogo več.

Se v večji meri so se pojavili ugovori naslednje leto, ko je bil ustanovljen banovinski fond prometnega davka v znesku 100 milijonov din, iz katerega dobiva dravska banovina le 2.9 milijona din, kar predstavlja komaj eno tretjino zneska, ki bi ga morala dobiti že po številu prebivalcev. V letu 1936 in v letu 1937 so bile uvedene še nove skupne banovinske trošarine, tako da se danes iz banovinskega fonda prometnega davka in iz fonda skupnih banovinskih trošarin razdeli na posamezne banovine na leto okrog 215 milijonov din.

Dravska in savska banovina dobila najmanj

Nesorazmerna razdelitev zneska 215 milijonov din med posamezne banovine ima za posledico, da nekatere banovine lahko iz teh dohodkov iz skupnih fondov krijejo polovico vseh banovinskih izdatkov, medtem ko krijeta dravska in savska banovina le 7. odn. 9.5%. Razmerje med celotnimi proračunskimi dohodki posameznih banovin in dohodki od dotalci (iz fonda prometnega davka in iz fonda skupnih ban. trošarin) nam kaže naslednja zanimiva primerjava (v milijonih din):

banovine	prorač. doh.	dotalcije	v odst.
dravska	177.4	12.4	7 %
savska	214.5	29.3	9.5 %
dunavska	184.1	25.8	14 %
varbarska	54.0	17.0	31.5 %
moravska	57.4	20.9	36.5 %
drinska	73.2	27.7	38 %
primorska	55.9	25.2	45 %
zetska	58.2	29.4	50 %
vrbska	40.3	24.5	61 %

Navedene številke nam zgornjo kažejo, kakšno nesorazmerje vlada med posameznimi banovinami glede kritja potrebnih izdatkov. Posledica tega nesorazmerja pa je, da onim banovinam, ki krijejo 40, 50 in celo 60% svojih izdatkov samo z dotalcijami, ni treba nalagati visokih banovinskih doliad in drugih davščin. Tako nastanejo dalekosežne razlike v samoupravi davčni obremenitvi. Tu ne gre samo za znatne denarne zneske, ki jih bolj aktivne banovine žrtvujejo za financiranje gospodarsko manj razvitih banovin; še mnogo važnejše in dalekosežnejše so poslednje posledice zaradi neenakosti davčne obremenitve, saj ustvarjajo različne konkurenčne pogoje v gospodarstvu. V zadnjih letih so te neenakosti povzročile, da se industrija naseljuje le v onih banovinah, kjer so mnogo manjše samoupravne davšchine, in to po zaslugi žrtve gospodarsko močnejših banovin. V tej zvezi bi bilo treba načeti važno vprašanje davčnih privilegijev upravnega področja Beograda, ki je izvzeto iz dunavske banovine in ne plačuje nobenih banovinskih davščin ter uživa vrhu tega še druge ugodnosti zlasti v tem, da za to področje vršijo večino banovinskih administrativnih poslov ministrstva in je s tem znatno razbremenjen administrativni aparat Beograda kot nekatere banovine.

Osnovna načela za razdelitev skupnih banovinskih dohodkov

Da je treba glede skupnih banovinskih trošarin uveljaviti načelo, da morajo banovine dobiti iz fonda skupnih banovinskih trošarin približno dohodek v sorazmerju s potrošeno trošarinami predmetov v posameznih banovinah, o tem ne more biti dvoma. Gospodarsko bolj razvite banovine bi v tem primeru dobile večje dohodke, kakor gospodarsko manj razvite, kar pa ne predstavlja nobene krivice, saj so tudi potrebe gospodarsko bolj razvitih banovin neprimerne večje, kar nam potrjujejo že številke o višini banovinskih proračunov (banovinski proračuni dravske, savske in dunavske banovine znašajo skupno 576 milijonov, proračuni ostalih šestih banovin pa komaj 339 milijonov). Do popolnega absurda bi prišlo, če bi se na pr. občinski dohodki stekali v skupen fond, iz katerega bi potem posamezne občine dobivale dotalcije po številu prebivalcev, saj je znano, da so potrebe mestnih občin mnogo večje nego potrebe podeželskih občin in so tudi proračuni mestnih občin v sorazmerju s številom prebivalstva neprimerne večji. Zato pa se tudi naloge velikih mestnih občin ne dajo niti primerjati z nalogami, ki jih imajo vršiti podeželske občine.

Težje je vprašanje razdelitve dohodkov banovinskega fonda prometnega davka. Tu ne moremo postaviti načela, da se naj ti dohodki razdelijo po dejanskih vplačilih prometnega davka, saj bi v tem primeru samo dravska banovina dobila preko 20% Kakor je znano, se pobira skupni prometni davek pri producentu ne glede na to,

kje se blago potroši. Zato je upravičen ugovor, da plača prometni davek končno potrošnik blaga, ki pa ni vedno v tisti banovini, kjer se davek pobere. Tudi ne moremo docela oporekati zahtevi, da naj dobijo tako zване pasivne banovine nekaj več dohodkov, odnosno, da morajo aktivne banovine prispevati k financiranju pasivnih banovin, toda le do one meje, ki ne ogroža gospodarske eksistence aktivnih banovin. Katere pa so te pasivne banovine, je treba najprej po določenih načelih točno ugotoviti. Po razdelilnem ključu za fond prometnega davka spada na pr. plodna moravska banovina (Južna Srbija) med pasivne, medtem ko je varbarska banovina vnešena med aktivne. Prav tako je treba med pasivnimi banovinami razlikovati bolj in manj pasivne. To vprašanje rešuje na zadovoljiv način predlog zagrebske Trgovinsko-industrijske zbornice, ki bo podlaga za razpravo na skupni konferenci trgovinskih industrijskih zbornic v Beogradu, s tem predlogom soglašajo tudi ljubljanska Zbornica za TOI, ki je že lani na plenarni seji dne 25. novembra sprejela po referatu zborničnega svetnika g. Milka Senčarja sličen dobro utemeljen predlog.

Predlog zagrebske zbornice

Sedanj razdelilni ključ

S 12. finančnega zakona za leto 1936-37 je bil ustanovljen banovinski fond prometnega davka, v katerega se steka 18% donosa skupnega prometnega davka, pobrana pri uvozu blaga iz inozemstva in pri vseh domačih zavezancih, ki plačajo ta davek po knjigi upravljanega prometa. Iz tega fonda se izplačujejo banovinam dotalcije, toda do maksimalnega zneska 100 milijonov din letno, in sicer tako, da se 80% dohodka dodeli vrbski, drinski, primorski, zetski in moravski banovinam v obsegu subvencij, ki so jih te banovine dobivale v letu 1936-37, medtem ko se ostalih 20% razdeli med dravsko, savsko, dunavsko in varbarsko banovino ter upravo mesta Beograda po številu prebivalcev na podlagi rezultatov zadnjega popisa prebivalstva iz leta 1931.

Dosedanji skupni delež banovin na dohodkih prometnega davka je vsekakor premajhen. Od skupnega zneska 915 milijonov din, kolikor znašajo odobreni proračunski dohodki vseh banovin (brez Beograda) odpade na delež banovin od prometnega davka nekaj manj nego 100 milijonov din ali 10.9% odobrenih proračunskih dohodkov. Če k temu dodamo še skupne banovinske trošarine, katerih donos je v letošnjem letu po proračunih predviden z zneskom 115.6 milijona din (12.6% skupnega proračunskega dohodka vseh banovin), tedaj vidimo, da morajo banovine povprečno 76.5% svojih potreb kriti iz dohodkov lastnih banovinskih davščin in odpade le 23.5% na dohodek iz banovinskega fonda prometnega davka in na dohodek skupnih banovinskih trošarin. Ta delež pa bo verjetno vedno manjši in se bo razmerje v bodoče še poslabšalo, ker se na banovine prenašajo številne funkcije, ki brez izjeme zahtevajo znatna finančna bremena, medtem ko se na drugi strani banovinam odzemaajo ali zmanjšujejo dosedanja viri dohodkov. S proračunskim letom 1936-37 so bili prenešeni na banovine stroški pri vzdrževanju osnovnih šol, že odprej pa morajo banovine nositi stroške za vzdrževanje srednjih šol (brez učiteljskih). Po predpisih uredbe o cestnih fondih in o melioracijskem fondu v bodoče banovine tudi ne morejo več računati na dohodek iz državnega fonda za javna dela, ki so sedaj v celoti in trajno angžirani za cestne fondne in melioracijski fond. Vrhu tega je bila leta 1937. banovinam zmanjšana stopnja banovinske trošarine na bencinsko mešanico od 1 na 0.35 din pri kg. Ta dejstva še sama na sebi zahtevajo, da se banovinam povečajo dotalcije iz drugih virov, da se jim omogoči kolikor toliko sigurna in stabilna osnova finančne politike. Najenostavnejši izhod bi bil povišanje deleža banovin od dohodkov prometnega davka.

Nesorazmerje glede dohodkov posameznih banovin

Dosedanji razdelilni ključ ima očitno tendenco, da olajša financiranje tako zvanih pasivnih banovin, kar ustvarja skrajno nesorazmernost pri dohodkih v primeri s celotnim proračunom, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

	dohodek iz fonda	% skupnih prorač.
	prometnega fonda	dol. 1938-1939
dravska ban.	2.9	1.63 %
savska ban.	6.8	3.17 %
dunavska ban.	6.0	3.26 %
varbarska ban.	4.0	7.22 %
moravska ban.	9.0	15.67 %
drinska ban.	15.0	20.51 %
primorska ban.	17.7	31.72 %
zetska ban.	21.8	37.34 %
vrbska ban.	15.9	39.20 %

Medtem ko imata vrbska banovina preko 39% in zetska 37% vseh svojih dohodkov iz banovinskega fonda prometnega davka, znaša ta delež pri dravski banovini le 1.6% pri savski in dunavski pa okrog 3.2%. Sedanji način razdelitve dohodka banovinskega fonda je ne glede na limitacije nevdzržen. Zagrebska zbornica je že leta 1937 predlagala v posebni prestavki, da se participacija banovin razširi tudi na splošni prometni in luksuzni davek ter poviša od 18 na 20%, da se ukine limitiranje do 100 milijonov in da se dohodek razdeli med banovine po številu prebivalcev. Ta predlog je izzval ugovore od strani onih zbornic, ki predstavljajo pasivne banovine. Pa tudi politični faktorji se niso mogli sporazumeti, kako naj se način razdelitve reformira. Zato ta akcija ni prinesla pozitivnega rezultata. Vendar je to vprašanje velike važnosti ne samo s stališča banovinskih financ, temveč tudi s stališča narodnega gospodarstva.

Zato predlaga zbornica, da se način razdelitve spremeni po naslednjih načelih: 1) da se dohodek banovin iz fonda prometnega davka poviša in 2) da se posebe ne razmere in potrebe nekaterih pasivnih banovin spravijo v glavnem v sklad z načelom enakopravnosti.

Pri podrobnem poštevanju tako formalnega postulat in upoštevajoč težkoče, ki jih je treba predvideti pri vsaki taki akciji, pri kateri se zahtevajo od države neke, četudi majhne žrtve, smatra zbornica za oportuno, da zaenkrat ne iznese zahteve glede razširjenja participacije na splošni prometni in luksuzni davek. Računska osnova bi bila naslednja: letos bo znašal donos prometnega davka okrog 900 milijonov din. Od tega je treba odbiti 150 milijonov na splošni prometni in luksuzni davek, ki sta izvzeta od participacije. Tako ostane kot osnova za računanje dotalcije banovin 750 milijonov din. 20% delež od tega zneska bi znašal 150 milijonov.

Predlagani razdelilni ključ

Zagrebska zbornica predlaga kot najboljšo alternativo, da se od skupnega zneska 150 milijonov din razdeli 120 milijonov po številu prebivalcev med vse banovine, 30 milijonov pa naj dobe kot superdotalcije vrbska, primorska, drinska in zetska banovina. Tako bi dobila dravska banovina 9.9 milijona din (doslej 2.9), savska 23.3 milijona din (doslej 6.8), dunavska 20.6 milijona din (doslej 6.0), varbarska 13.6 milijona din (doslej 4.0), moravska 12.4 milijona din (doslej 9.0), vrbska 16.4 milijona din (doslej 15.9), primorska 17.8 milijona din (doslej 17.7), drinska 13.6 milijona din (doslej 15.0), zetska 18.0 milijona din (doslej 21.8) in Beograd 2.5 milijona din (doslej 0.3).

Razen v banovinah, ki bi prejemale superdotalcije bi znašala dotalcija v vseh banovinah 8.60 din na prebivalca, v banovinah s superdotalcijo pa bi znašala skupna dotalcija v primorski in zetski banovini 19.50 din, v vrbski 15.80 din in v drinski 10.20 din na prebivalca.

Po gornjem predlogu bi se za vse banovine po mnenju zagrebske zbornice dohodek izenačil, vrhu tega pa pasivne banovine ne bi nič ali skoro nič izgubile od svojih dosedanjih dohodkov iz banovinskega fonda. Formulacija za spremembo 12. finančnega zakona iz l. 1936 naj bi torej glasila tako, da bi se od skupnega davka, pobrana pri carinarnicah in pobrana na podlagi knjig opravljenega prometa izločilo 20% kot dohodek banovinskega fonda prometnega davka. Vse ta dohodek naj bi dobile banovine, in sicer tako, da bi se 80% dohodka razdelilo med vse banovine in upravo mesta Beograda po številu prebivalcev, znesek ostalih 20% pa naj bi dobile kot superdotalcije štiri pasivne banovine, in sicer zetska in primorska, vsaka po eno tretjino, vrbska banovina 25% in drinska banovina 8%. Gornji predlog je vsekakor sprejemljiv tako za pasivne banovine, ki v glavnem ne bodo pri krajanke, kakor tudi za ostale banovine, toda le pod pogojem, da se istočasno tudi spremeni način razdelitve dohodkov od skupnih banovinskih trošarin po načelu, da se dohodki banovin od skupnih trošarin spravijo v sorazmerje s potrošeno trošarinami predmetov na področju posameznih banovin. Če se to ne izvede istočasno, potem korektura glede dohodkov iz banovinskega fonda prometnega davka v celotnem okviru financiranja banovin ne bo prinesla znatnejših sprememb.

Gospodarske vesti

Neuspela licitacija za gradnjo prvega odseka proge Črnomelj — Vrbovsko. V sredo je bila v oddelku za gradnjo železnice v Beogradu licitacija za gradnjo prvega odseka proge Črnomelj — Vrbovsko od km 0 do km 8.84. Na licitacijo je prišlo večje število interesentov, ki pa niso vložili svojih ponudb, ker je uradni proračun gradbenih stroškov preizekal (znaša le 16 milijonov din) in bi bila licitacija razveljavljena, če bi se ponudbe glasile višje. Sedaj bodo morali razpisati drugo licitacijo. Danes v soboto pa bi bila licitacija za peti odsek (Severin — Nadvožnik) od km 40.999 do km 47.660. Najbrž tudi ta licitacija ne bo uspešla, ker je tudi za ta odsek uradni proračun preizekal. Čeprav znaša okrog 37 milijonov din, vendar je treba v tem odseku graditi 2 in pol km dolgega tunela in še viadukt.

Zateški hmeljski trg. Iz Zateca poročajo, da se nakupovanje nadaljuje pri nespremenjenih cenah od 800 do 1075 Kč za 50 kg. Licitacije. Vršile se bodo ofertne licitacije za dobavo mesa po vojaških garnizijah za čas od 1. oktobra 1933. do marca 1939, in sicer: 12. t. m. v Dolnji Lenci, Mariboru in Bohinjski Beli, 14. t. m. v Ptuj, Novem mestu ter Mojstrani. Dne 12. t. m. bo v pisarni inženjerje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo kanalizacije intendantskega skladišča v Mariboru. Dne 12. t. m. bo pri štatu mornarice v Zemunu licitacija za dobavo raznih žarnic za potrebe mornarice, 26. t. m. za dobavo vijakov in matic iz jelda in med, 7. oktobra pa za dobavo 2.000 ton olja za gorivo.

Borze

9. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu nudili po 238. V zagrebskem privatnem kliringu je bil promet v grških bonih po 30.7250. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 14.25, v Beogradu 14.2652 in v Zagrebu 14.2350 odnosno za konec septembra 14.1750.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je bila danes pod visokim včerajšnje oslabitve na beograjski borzi tendenca slaba. Vojska škoda je notirala 475 den (v Beogradu je bil promet v 475.50 — 476.50). Zaključek pa je bil zabeležen v 4% severnih agrarnih obveznicah po 59 (v Beogradu po 61). Šestodstotni papirji so popustili predvsem v Beogradu, kjer so padli po 90.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2380.66 — 2395.26, Berlin 1763.03 — 1776.91, Bruselj 741.94 — 747, Curih 996.45 — 1003.52, London 212.11 — 214.17, New York 4368.51 — 4404.82, Pariz 118.79 — 120.23, Praga 151.83 — 152.94, Trst 230.85 — 233.93. Curih. Beograd 10. Pariz 11.9525, London 21.3125, New York 44.625, Bruselj 74.43, Milan 23.22, Amsterdam 238.80, Berlin 177, Stockholm 109.90, Oslo 107.10, København 95.15, Praga 15.24, Varšava 83.10, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojska škoda 475 den., 4% agrarne 70 den., 4% severne agrarne 59 — 60.50, 6% beguške 90 — 91.50, 6% dalm. agrarne 88 — 89.75, 7% stabiliz. 97.50 den., 7% invest. 98 den., 7% Seligmann 98 den., 7% Blair 91 — 91.75, 8% Blair 95.50 den.; delnice: Narodna banka 7250 den., PAB 225 den., Ta-

Na solnčni jug

TERMAL-HOTEL MENEKOLI

(Zdravilni virec „Quissara“) Lepa, velika soba, modern hotel, izbora kuhinje. Zdravljenje v lasti. Pansion 20 — 27 hr.

IZDRAVLILSKI ZAVOD CASINO NUOVO

Virec „Montrose“ 87 stopinj Celzija. Rodbinski pension. Vse leto odprto. Vodja E. Perez.

boveljska 170 den., Dubrovačka 350 den., Oceanija 760 bl., Jadranska 350 den.
Beograd. Vojska škoda 476.50 — 477.50 (475.50 — 476.50) 4% agrarne — (62.25), 4% severne agrarne — (61), 6% beguške 90.50 — 91 (89.75 — 91), 6% dalm. agrarne 90 — 90.50 (89.75), 7% invest. 99.25 den., (99.50), 7% Blair 91.25 — 92 (91 — 91.75), Narodna banka 7350 bl., PAB 226.50 den.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 9. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 61.8750, za dec. 62; koruza: za dec. 49.50, za maj 51.6250.
+ Winnipeg, 9. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za maj 62.50, za okt. 58, za dec. 58.

+ Novosadska blagovna borza (9. septembra). Tendence neizpremenjena promet srednji. Pšenica: nova baška, 80 kg 154 — 156 sremska (79 — 80 kg) 150 — 152; slav. 79/80 kg 152 — 154; ban. 147 — 154; baška potiska 151 — 153. Turščica: baška in sremska 130 — 132; banatska 128 — 130. Oves: sremski 125 — 127.50; slavonski 125 — 127.50. Ječmen: baški in sremski (64—65 kg) 142.50—147.50. Moka: baška >0g< in >0gg< 255 — 265; >2< 235 — 245; >5< 215 — 225; >6< 195 — 205; >7< 165 — 175; >8< 110 — 115. Fižol: baški in sremski v vrečah 117.50 — 125; baški in sremski beli brez vreč 202.50 — 205. Otrobi: baški in sremski 92.50 — 97.50.

Novice z velesejma

Mestna občina ljubljanska je bila svoj čas razpisala natečaj za najlepše motive našega mesta. Tudi ti so na velesejmu razstavljeni. 68 jih je, ki sicer niso nagrajeni, razstavljenih pa je tudi vseh 8 nagrajenih motivov. Janku Brancu je bila prisojena za njegovo nunsko cerkev ponoči v svitu lune prva nagrada, druga Oskarju Kocjančiču (Cerkev sv. Petra) in tretja dr. Ivi Frelihu (Robov vodnjak). Ne le nagrajeni motivi, tudi vsi ostali dokazujejo, kako bogata je Ljubljana na prijetnih detajlih in kako neizprane vire imajo še vedno stari in novi deli ljubljane, tako v arhitektonskem kakor tudi v pokrajinskem pogledu.

Politiranje je važno delo v mizarskem obratu. Kako so politirali pohištveni umetniki pred stoletji svoje soliterje, da so vse do danes ohranili prvotni blesk, je še danes nerazrešena uganika. Politiranje je namrečno in zamudno ročno opravilo, ki se vsakemu ne posreči. Pritisk in ovlažnevanje gobe mora biti enakomerno, če tega ni, se pojavijo na politirani ploškov napake, katerih ni več mogoče odstraniti. Gospod Iven Dovžan, ki prinaša našim mizarjem vselej najnovije stroje za obdelovanje lesa, lastnik jugoslovanskega patenta št. 11.723, razstavlja najnovejši politirni stroj, ki politira enakomerno, zamaši vse lesne luknjice in dela šestkrat hitreje kakor roka. Ker je stroj na velesejmu stalno v pogonu, je zanj veliko zanimanja.

Ugotovitve in zahteve nacionalnega delavstva

Resolucije jubilejnega kongresa NSZ

Na jubilejnem kongresu Narodne strokovne zveze pred tednom dni so bile po danih poročilih soglasno sprejete resolucije, ki označujejo nazore in ugotovitve, težnje in zahteve narodnega delavstva. Resolucije pravijo med drugim:

I. Narodno delavstvo hoče biti organizirano v svobodni samostojni strokovni organizaciji. Prizna in spoštuje pa vse delavsko solidarnost, ako se pri tem spoštujejo in uvažujejo ideološke osnove našega pokreta. Narodno delavstvo pa mora ponovno izreči svoje prepričanje, da je NSZ nujno potreben činitelj pri prizadevanjih za našo notranjo politično konsolidacijo in pri reševanju vprašanj, ki imajo namen dvigniti socialno gospodarski standard naroda in države. Brez narodno zavednega in državi brezpogojno vdanega delavstva državna stavba ni položena na trajne in trdne temelje. Čim močnejši bo pokret narodnega delavstva, tem hitrejši bodo koraki na poti k socialno pravični ureditvi vprašanj, ki so za obstoj države življenjske važnosti.

II. Naš pokret more sloneti samo na demokratičnih načelih. Čim bolj podčrtava nacionalne in socialne težnje, tem bolj se moramo zavestati, da bo tem težnjam moglo biti zadoščeno edino in samo z izrazito demokratičnimi metodami vsega našega narodnega in državnega življenja. Po nujni posledici svojega programa moramo biti nasplošno vsake diktature.

III. Delavski strokovni pokret mora biti svoboden in ne sme biti oviran od prav nikogar. Za strokovni pokret je potrebna najširša svoboda govora in zborovanj. Kakor pa za strokovni pokret zahtevamo najširšo svobodo in neodvisnost na vse strani, tako moramo v lastnem strokovnem pokretu poznati samo disciplinirano svobodo posameznika in posameznikov, ki morajo vedno splošne koristi našega pokreta nadrediti osebnim in krajevnim potrebam ali željam. Naš pokret bo močan samo v složnosti članstva, ki cenijo bratstvo in tovarštvo in ima v sebi samo one moralne kvalitete, ki človeka preoblikujejo, da pri njem ne vlada strah, temveč mirna pamet in plemenito srce.

IV. Državno in narodno edinstvo ima za nas v glavnem socialno in gospodarsko vrednost. V tem edinstvu vidimo jamstvo za vsesplošni napredek v državi in pravično zaščito nas slovenskih delavcev, ki moremo samo kot enakovredni in enakopravni državljani zahtevati popolno zaščito posebnih slovenskih socialnih in gospodarskih potreb. Kot delavski strokovni pokret moramo odločno obojati politične strasti, ker vidimo, da te strasti postavljajo v ozadje nujne gospodarske in socialne zadeve in stalno kane vodo, v kateri brezskrbno ribarijo sovraženiki vsega naroda in delavstva. Samo na osnovi načela državnega in narodnega edinstva smo pravno in moralno upravičeni, da zahtevamo od državne oblasti koristno upoštevanje posebnih gospodarskih in socialnih prilik Slovenije, ki mora dati svojim ljudem zaslužek doma. Avtarkija pokrajini v državi bi pomenila za Slovenijo gospodarski in socialni smrt.

V. Razredno borbo odklanjamo in smo zagovorniki vsenarodne skupnosti. Zato upravičeno računamo na pomoč naroda v boju za naše socialne pravice. Narod nam mora priznati pravico do stavke in pri tem one metode stavke, ki jamčijo uspeh in niso v nasprotju s socialnim pojmovanjem osebne lastnine.

VI. Priznati moramo, da je državna socialna politična zakonodaja nepopolna, zato je nujno potrebna novelizacija obstoječe socialne zakonodaje in izdaja novih socialnih zakonov. Neobhodno potrebno je, da se skrajša 48-urnik, da se novelizira zakon o minimalnih mezdah, ki ne odgovarja današnjim potrebam, da se uveljavi široka zaščita obratnih zaupnikov, ki je do sedaj v veljavi le na papirju; razširi naj se tudi delokrog teh zaupnikov. V vseh panogah naj se nastrožje izjavljajo predpisi zakona o zaščiti delavcev, ki se na vse mogoče načine izvajajo. Zato je potrebno, da se ojači služba državnih inspekcij del, katerim je dati možnost večje gibčnosti. Poteg tega

naj se postavijo pri sreskih načelnstvih, v katerih območjih je razvita industrija, socialno-politični referati. Socialno zavarovanje, zlasti starostno zavarovanje ne nudi pogojev za življenje, zato je nujno potrebno, da se spremeni in uredi. Domačo delovno moč je treba čim bolj zaščititi. Zaposleni inozemci naj se čim bolj obdajo v korist brezposelnega fonda. V splošnem pa naj se jim po možnosti odzame delo. Ukine naj se tudi zaposlitveno dovoljenje vsem onim inozemcem, ki so pri nas zaposleni več ko 5 let. Prepove naj se zasedanje privatnih služb po onih upokojencih, ki prejemajo pokojnino, ki odgovarja eksistentnemu minimumu.

Brezposelnost se bo omilila le na ta način, da se bo delavoljubnemu ljudstvu preskrbelo delo, bodisi z velikimi državnimi samoupravnimi deli, bodisi s krediti, ki bi se iz raznih socialnih fondov dali na razpolago solidni industriji pod pogojem, da zaposli za gotovo dobo še primerno število delavcev poleg onih, ki so v dotičnem podjetju že zaposleni. Medze in drugi delovni pogoji pri javnih delih morajo ustrezati življenjskim potrebam in splošnemu gospodarskemu položaju redno zaposlenega delavstva.

Neobhodno je potrebno, da merodajni činitelji posvetijo vso skrb vprašanju: kam z našo doraščajočo mladino? Ministrstvo naj izda uredbo, s katero naj se uvedejo plačani dopusti za delavstvo. Potrebno je tudi, da se zniža doba starostnega zavarovanja in sicer od 70 let na 50 let, kar je radi težkega in napornega dela nujno potrebno. Osnova pokojninskih premij naj se zviša.

Z eno besedo: Socialno politična zakonodaja je počasni napredek, pogosto so socialni zakoni v škodo delavstva, zato morajo pridobiti delavske z

Jubilej holandske kraljice

Med svečanostmi ob 40-letnici svojega vladanja prisostvuje holandska kraljica Viljemina v Haagu veliki vojaški paradi. Od leve proti desni: prestolonaslednica Julijana, kraljica Viljemina, prestolonaslednik moj princ Bernard

Maginotova linija, kitajski zid moderne dobe

Mogočna, nad 300 km dolga podzemeljska trdnjava, ob katero bi zamašile sovražne sile — Podzemeljsko mesto za 40.000 vojakov s stanovanji, kopalnici, zabavišči in najmodernejšimi obrambnimi napravami

Kmalu po smrti maršala Focha je vodstvo francoske vojske uresničilo prvo točko njegove oporoke: od luksemburške meje do Vogezov je dalo zgraditi 344 km dolgo, neverjetno močno utrjeno črto, ki je znana pod imenom »Maginotove črte« in o kateri smo slišali baš te dni, da jo je dala Francija za vsak primer zasesti s svojim vojaštvom. Ta obrambna črta je čakala, dovršena do zadnjega vzvoda, več nego pet let na stvari, ki bi lahko prišle. Če doslej niso prišle in če jih tudi za bodoče ni pričakovati, gre ena glavnih zaslug baš tej neosvojljivi, velikanski trdnjavi pod zemljo, ob kateri se mora nujno razbiti vsak sovražni napad.

Ves pas od luksemburške meje do Vogezov sestoji iz maskiranih utrd, ki jih vežejo 4 m debeli železobetonski nasipi, pred njimi pa je široka, s tokom visoke napetosti nabita zavora iz hodeče žice. Sovražni napad bi doživel tukaj prvi pozdrav iz pol tisoča težkih strojníc, ki se dajo pogrezniti v globino, od teh strojníc gred vsem svetom izpopolnjujejo opremo podzemeljskega »mesta vojne«. Prometno omrežje je tako zmogljivo, da je mogoče v nekaj urah razdeliti celo vojsko, rezervo in vojni material po vsej Maginotovi črti, ne da bi bilo mogoče od zunaj to opaziti ali slišati. Še manj je seveda mogoče, da bi nasprotnik to zasedbo trdnjavskega pasu na kakršenkoli način zadrževal. In iz tega podzemlja je mogoče na poljubni točki vsak trenutek sprožiti celo armado v napad.

Približno v sredini Maginotove črte, po nekontroliranih navedbah v bližini Maderdora, leži nevidna »prestolnica«. Stirideset metrov globoko je pogreznjena pod mehke lotarinske griče in noben znak je zgornj ne izdaja. To je prestolnica vojne, z zadostnim prostorom za 40.000 mož. Dolgi, svetli hodniki iz betona in železa vodijo v to mesto. Hodniki gredo v zavojih in vsak zavoj posebe je mogoče braniti z besnim ognjem iz strojníc. Ob hodnikih so betonirani bastioni in v njih so kazematé. Stolpov podobne jeklene cevi skrivajo dvigala, ki dvignejo v višino ali pa spustijo v globino vsakokrat lahko po štirideset mož. V »gornjem nadstropju« so nameščeni v oklepne kupole, ki jih je mogoče dvigati in pogrezati, daljnosežni topovi. Nameriti

jih je mogoče s periskopom. Dvignejo se avtomatično, oddajo smrtonosni strel in izginijo isto tako naglo. Samo okrog podzemeljskega mesta je kakšnih trideset na ta način oboroženih in opremljenih kazemat. Do njih vodita globoko pod zemljo hodnik in rezervni hodnik. Vse je bilo premišljeno tudi za nemogoče primere: en sam pritisk na gumb in tudi tu izgine vse pod vodo.

Do prestolnice vojne in od nje, do mesta, ki ima svoja jeklena stanovanja s kuhinjami, jedilnicami, saloni za kadilce, zabavišča in kopališča, vodijo z brzino 80 km na uro električni vlaki in avtomobili, in tako tudi do glavnih obrambnih naprav. Vseopisod stolpi s cevmi vseh kalibrov, od 18-centimetrskih havbice do 45-centimetrskega možnarja. Vsak top se da sprožiti iz nekega centralnega mesta. Pritisk na gumb in 100.000 kg granat zatuli v sovražnika. In če je potrebno se ozemlje pred trdnjavskega pasom isto tako z enim pritiskom na gumb potopi pod 100.000 kubnih metrov strupenega plina. Sovražnik pa bi to pazil šele v trenutku uničenja, kajti vse je sivo v sivem kakor okoliško ozemlje in na sto korakov daleč ne spoznaš ničesar več. Letalo, ki bi hotelo kaj opaziti, bi se moralo spustiti zelo nizko — in v tem trenutku bi ga uničile prav tako maskirane protiletalske baterije.

To je podzemeljski kitajski zid, s katerim se je republika zaščitila za vse primere. Stal jo je 5 milijard frankov, toda za ta denar je lahko sigurna, da sovalna noga ne bo več stopila na njena tla, vsaj ne s te strani.

Smrtna nesreča grofa Cavadonge

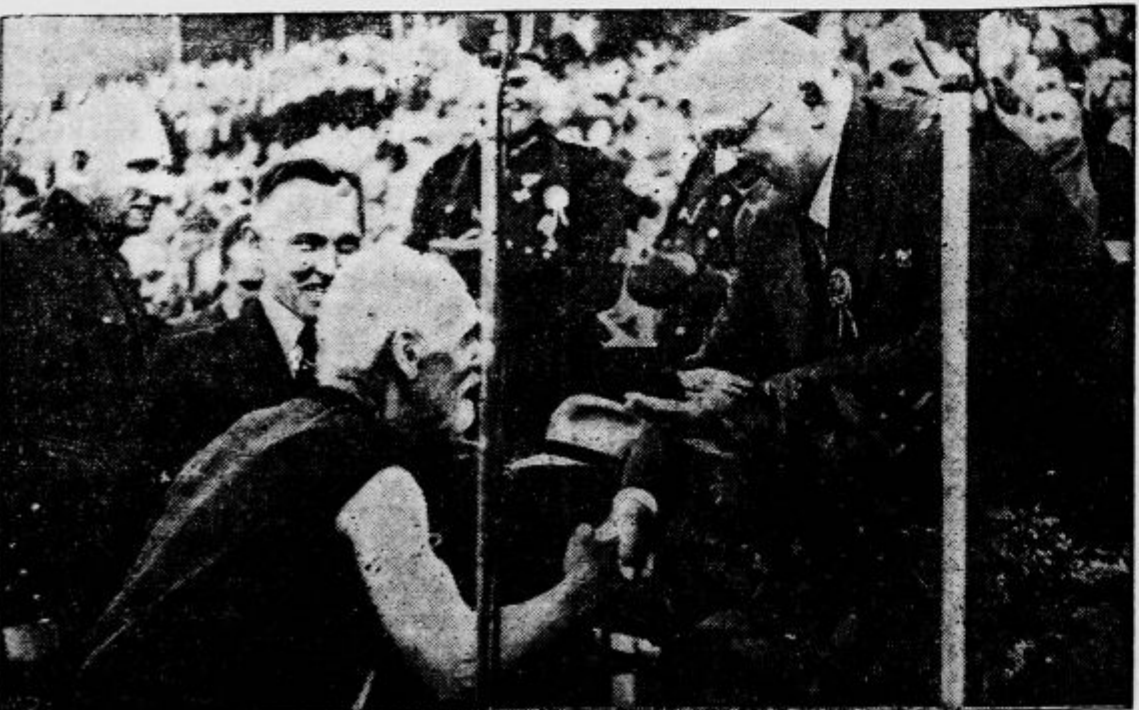
Bivši španski prestolonaslednik se je trikrat poročil in trikrat ločil

Kratka brzojavka je sporočila, da je v bližini Miamija v Floridi zaradi avtomobilske nesreče izgubil življenje najstarejši sin bivšega španskega kralja Alfonza XIII., grof Cavadonga, in da so njegovi svojci izrazili željo, naj ga pokopljejo v Floridi. Avto, ki ga je krmarila neka dama, je tresel v brzojavni drog, grof Cavadonga si je zlomil levo nogo in je na glavi dobil težke poškodbe.

Plašči za gosi

Severno od Plymoutha na Angleškem živi vdova, ki redi gosi. Te dni je prišlo iz sedme hiše, kjer je gostilna, na njeno dvorišče nekaj ostanov piva. Gosi so tekočino s slastjo posebele in so se zgrudile do omane. Vdova je menila, da so poginile. Hotela je rešiti vsaj njih puh in jih je začela takoj skubiti. Nenaadno je ena izmed gosi pokazala nekaj znakov življenja — na žalost je bila to že oskubljen gos št. 6. Ker so pa prišle vse k zavesti in so se potem počutile zdrave, jim je vdova splela plašče, ki naj bi jih varovali, dokler jim ne zraste novo perje.

78-letni kolesar — odlikovan

Da kreplji starec, navdušen kolesar še od mladih nog, so jo prav dobro plaštrali na trdnjavi kolesarski dirki na Lotiškem in jo prepel v Rigi danilo in rok drž. predsednika

Kopalec v odtočni cevi

Neprijeten doživljanj je imel neki kopalec v plavalnem bazenu madžarskega mesta Tapoica. Preslišali je zrak, ki namerja vaskodanji konec kopanja. Kopališki strežnik je menil, da ni nikogar več v bazenu in je izpuštil vodo. Nenaadno je zaspal, da je v vodi še neki možak, ki se bori s vesmi silami, toda brez upa, zmagati s odlašajočo se vodo. Tok ga je držal trdno in ga je svlekel v odtočno cev. Kopališčenca strožnika ni bilo več mogoče, da bi ga dohitel in potegnil na suho. Vse v grozi je stekel k reki, v katero vodi 55 m nižje odtočna cev. Tam na je pa uspelo, da je nesrečnega kopalca vendarle ujel in ga rešil. Bil je že brez zavesti in se je dobro napil vode, čeprav nehoti, toda takojšnji poskus s umetnim dihanjem so imeli uspeh. Sedaj je mož že zdrav.

Dolg polet

Ameriška letalca Phoenix in Allen sta s svojim letalom vztrajala 106 ur 3 minute in 10 sekund v zraku. Tehnična okvara ju je prisilila, da sta pristala, pristala pa sta na prostem polju, med tem ko zahteva predpis za takšne poleta pristanek na letališču. Prejšnji rekord v vztrajnem poletu sta pa vendarle prekosila za 43 ur.

Nazadovanje porodov v angleškem imperiju

V Edinburghu so imeli te dni kongres za zdravstvena vprašanja, na katerem je med drugimi angleški zdravnik sir Leonard Hill zahteval primernih ukrepov zoper nazadovanje porodov na Angleškem in v celotnem imperiju. Samo na Angleškem znaša število porodov na tisoč prebivalcev manj nego 15. Izračunali so, da bo po sedanjem stanju število otrok l. 1951. padlo na 5.500.000, dočim jih je bilo še l. 1931. 9.500.000. Britski narod, je zaključil učenjak svoj govor, je po vsem svetu v nazadovanju.

Ženska — indijski minister

Na Angleško jo pripelje na odhiti prva indijska ministrica za narodno zdravje Vijayalakshmi Pandit. Na sliki jo vidimo v trenutku, ko je na letališču v Croydonu stopila iz letala

Po katastrofi v Edinburgu

Gasilci, policisti in reševalci iščejo žrtve na pogorišču treh hiš, ki so zgorele od eksplozije padlega vojnega letala. O tej katastrofi smo poročali, da je zahtevala 14 smrtnih žrtve in preko dvesto težko poškodovanih

Atomska ura

Einsteinova teorija o relativnosti ponovno potrjena

Pred mnogimi leti je prof. Einstein predlagal eksperiment, ki so ga sedaj izvršili in ki je ponovno potrdil previlst njegove teorije.

Na zborovanju britskih znanstvenikov v Cambridgeu je dr. Ives poročal o tem eksperimentu. Bilo ga je pa mogoče izvršiti šele sedaj z izpopolnjenimi pripomočki.

Po Einsteinovi teoriji gredo hitro gibajoče se ure počasneje nego počasne. Izmerljiv efekt se pa pokaže šele pri zelo veliki brzini, pri brzini nad 100.000 km na sekundo. Jasno je, da se ta brzina z navadnimi urami ne da doseči, toda Einstein sam je dejal da je mogoče poedin

atom smatrati za uro, kajti nihajaj, ki nastanejo pri izžarjevanju iz atomov, se dajo uporabiti kot merilo za čas. Počasnejša teku ure bi ustrezalo pri atomih manjše število svetlobnih nihajev, ki jih atom povzroči v sekundi in sprememba tega nihanja števila se mora pokazati kot sprememba barve izžarjevanja. Dr. Ives je mogel to sedaj dejansko ugotoviti. Zanimiva je njegova ugotovitev, da je brez pomena ali so se gibali atomi sporedno ali navpično na smer zemeljskega gibanja. Iz tega sledi, da nima zemeljsko gibanje za dogajanje v atomih nobene vloge.

Čudne razmere v ameriških jetnišnicah

Zavoljo gladovne stavke je dal kaznilniški ravnatelj z vročo paro kaznovati jetnike — Krvave luže od jetnikov, ki jih je pretepal jetniški ravnatelj

Ravnatelj kaznilnice v Holmesburgu v Pensilvaniji Millisa, dva kaznilniška zdravnik in deset nameščenov so ostavili in zavoljo uboja spravili v zapor. V tej kaznilnici so uradniki zaprli cel trakt in spravili v obrat parno kurjavo, čeprav je vladala silna vročina. Štirje kaznjenci so se dobesedno oparili do smrti, druge so mučili tako dolgo, da so pobesneli. Oblasti so zaslišale med tem 19 kaznjencev, ki so jih zverinski mučitelji zapirali na isti način, ker so se udeležili v protest proti izredno slabi hrani gladovne stavke. Jetniki so izpovedali, da je v zaprtem prostoru nastala takšna vročina, da so celicna vrata naravnost žarela in se jih nisi smel dotakniti. Ko so prosili vode in zraka, so jim pazniki od zunaj odgovarjali: »Svinje, saj ne boste poginili!«

V Frankfurtu v Kentuckyju so obtožili tudi kaznilniškega ravnatelja Hammonda, ker je na najokrutnejši način mučil jetnike. Pazniki sami so izpovedali, da je nesrečnike v svoji pisarni pretepal do krvi in so morali potem brisati krvave luže na tleh.

Velemesto po nevihti

Nad Berlinom je razsajala te dni pozna, toda silna nevihta. Slika nam kaže eno izmed ulic nemške prestolnice po neurju

A NEKDOTA

V vseh časih so bili vojskovodje, ki so že s svojo osebnostjo vplivali svojim vojakom pogum in občutek varnosti. V španelski vojni je zagledal angleški vojak na majhnem, zelo ogroženem položaju vojvoda Wellingtona nenaadno pred seboj. »Bog blagoslovi vas in vaš dolgi, ključasti nos! Vidim ga rajši nego 10.000 mož!« je vzdihnil vojak veselo. Ta zadovoljni vzdihljaj je prišel takoj iskreno iz vojaka. Vih prs, da se je vojvoda nasmehnil in predstavljal pozdrav, ki je bil vse prej nego vojaški.

VSAM DAN ENA

»Ali je tvoja žena še tako lepa kakor pred desetim leti?«
»Seveda — samo sedaj potrebuje za to več časa.«

Nil preplavlja Egipt

Kakor smo že poročali, je Nil letos preplaval Egipt tako kakor že deset let ne. Slika nam kaže ozemlje okrog starodavnih piramid, ki ga je pokrilo vodovje svete reke

3000 km do poroke v Arktidi

Eileen Wallace, mlado dekle iz Peterheada na Škotskem, je prepotovala 3000 km dolgo pot iz svoje domovine do polarne Kanade, da bi se v Arktik-Bayu poročila s tamkajšnjim zastopnikom Društva Hudsonovega zaliva. Poročna ceremonija se je izvršila na krovu polarnega parnika »Nascopie-jac, ki je bil nevesto pripeljal do ženina.

Središče japonskega ribarstva pogorelo

V eni preteklih noči je nastal na polotoču Motoju ob zapadnem robu srednje Japonske velik požar, ki je upepelil kraj Himimači, najvažnejše središče japonskega ribarstva. Zgorelo je okrog sto ljudi. Požar je upepelil 1500, to je skoraj polovico vseh hiš, 7000 oseb je ostalo brez streha.

„Dan dela“ — dan prometnih nesreč

Te dni so v Združenih državah praznovali dan dela. Podajljami tedenski odidh je imel v vseh delih države za posledico ogromen promet in s tem strašno veliko število nesreč. Že dopoldne so našli nad 300 smrtnih žrtve, dve tretjini teh so zahtevale avtomobilske nesreče.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

v Ljubljani

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

»Tako vem zmerom vse, kar se v moji hiši godi«, je rekla Zoraida.

Kendricu se je vsiljevala nova misel. Ogledoval se je po sobi in si prizadeval, odkriti odprtino v zidu, po kateri bi utegnile prihajati podobne. A steklo zrcal je bilo gladko, brez špranje, in tudi za zgrajenimi zastori ni mogel odkriti niti sledu kakšne odprtine. Prav tako je bilo vse njegovo iskranje v tleh in po stropu zaman.

»Pazite zdaj«, je spregovorila Zoraida.

Spet se je prikazala sobica z jekleno kletko, mož divjega izraza v kratki tuniki se je pojavil vnovič. Kendric se gledal z napeto pozornostjo in je ves pobledel. V eni roki je mož nosil težek bič, v drugi pištolo. Kendric se je domislil krotiteljev iz cir-kusa. Pogled moža je bil uprt na vrata, skozi ka-tera je bil malo prej prišel. Tako živo so stare podobne, ki so jih nove misli in novi dogodki kli-cali na plan, vstajale Kendricu pred očmi, da niti za trenutek ni podvomil, katera divja glava z is-krčimi se očmi se bo zdaj zdaj prikazala v zrcalu. Videl je gibkega puma pred seboj, njegove nagle, nervozne kretnje, rep, ki udarja ob tla, njegovo bleščečo se zobovje. Ko je nato uzrl postavlo, ki je stopila čez prag, je za drobec trenutka ostal kakor

ohromel, nato pa je planil na noge. Bila je Betty.

Betty v novi, nenavadni obleki, pepelnato blede-ga obraza in široko odprtih, od groze preplašenih oči — oči, ki bi mogle še v snu preganjati moža. Na sebi je imela gladko, rdečo obleko brez roka-vov, ki ji je segala do gležnjev; gole noge so ji bile v sandalah. Lasje so ji prosto padali čez ra-mena; okrog čela se ji je vil trak iz črnega žame-ta z veliko belo rožo.

Betty je nekaj govorila.

Kendric se je spet zrušil na svoj sedež, ker je stoji ni mogel videti. Opazil je, da naglo govori, da prosi in vije roke, a glas ni segel do njega. Ni ve-del, kje je ta prokleti prostor — čisto blizu ali kdo ve kje. Polagoma se je zavedel, kolikšne muke la-hko Zoraida že samo s svojimi zrcali prizadene člo-veku.

Zveri podobni mož v zrcalu se je samo režal, pri-čemer je kazal vse svoje izredno ostre, bleščeče se-zobe. Potem je Betty sunil naprej. Trznila se je nazaj, nato pa se mu je iznenada z vso silo, divje uprla. A njegove tace so jo zgrabile čez roke in brez odpora, kakor šestletno dete, jo je vrgel v kletko. Vrata so se zapahnila za njo. Obupno je pogledala okrog sebe, ustne so se ji odprle v krik, potem je obraz zakrila v dlani. Bela roža se ji je snela izza traku in padla na tla.

Spet se je mož ozrl proti vratom. Zdaj se je pri-kazal puma. Pridirjal je sopihajoč in prskajoč. Ozi-ral se je čez ramo, kakor da ga je bil nekdo z bi-čem zapodil. Zdaj je uzrl drugega neprijatelja z bičem in pištolo, pa se mu je izognil, s široko od-prtim žrelom in bleščočimi se zobmi. Smrtna ti-

šina je spremljala ves prizor. Potem je zamahnil bič, le da ni bilo slišati poka; puma je grizel v zrak — Betty je dvignila oči in zakričala, a vse je tišina požrla vase. Tako blizu se je vse skupaj zde-lo, da je bilo Kendricu, kakor da bi mogel z enim samim skokom planiti mednje. In vendar je vedel, da ga brez števila zidov, vrat in ključavnic loči od strahotnega pozorišča. Betty je tako živo stala pred njim, da je moral samega sebe prepričevati: saj ni mogoče, da bi tudi ona videla njega.

»Puma ne napade človeka.« Kendric je hotel po-kazati svoj prezir do Zoraidine igre. »To je straho-petna žival.«

»Puma«, je odvrnila Zoraida, »je izstradan. Ra-zen tega so ga moji ljudje pripravili do besa. Pre-tepli so ga, nato pa zbežali, kakor da se ga boje. Samo počakajte.«

Mož je smuknil skozi vrata in jih zaprl za se-boj. Betty je sama ostala z zverjo. Velika mačka je legla na tla in s trdimi očmi nepremično zrla va-njo, samo rep se ji je gibal sem in tja kakor ni-halo, ki ga premika neviden stroj v uri. Izenada je puma dvignil glavo in zavohal. Potem je vstal, stopil za korak bliže h kletki in vnovič so mu za-igrale nozdruvi. Kendric je videl, kako se je Betty umaknila za tistih nekaj pedi, ki jih ji je tesnoba kletke dajala na razpolago; videl je, kako je krik-nila vnovič.

»Malo sveže krvi so v kletki naškropili po tleh«, je rekla Zoraida. »Malo je je tudi na njeni obleki. Vsa reč ne bo predolgo trajala. Ali pa ste že mor-da nestrpni?«

»Kaj ste zblazneli?« je planilo iz njega. »Bog ti moj, hočete morda še dalje uganjati to igro?«

»Da sem zblaznela?« Oči, ki jih je počasi okreni-la k njemu, so potrjevale v odgovor. »Morda. Ka-teri blaznik pa ve, da je blazen? In kdo pa je duševno zdrav, prijatelj moj? Pa ali hočem igro nadaljevati?« Smejala se je; smeh ji je zvenel tr-do, kakor da so se razsuli drobci stekla. »Samo malo morate še potrpeti, pa boste izvedeli.«

Puma je spet zavohal in se splazil bliže. Betty se je tesno privila k steni kletke, ki je bila odda-ljena od njega. A še zmerom bi jo utegnili doseči njegovi strahotni kremplji. Puma je krožil okrog nje. Betty se je vrtela z njim, oči so ji bile nepre-stano uprte v njegove.

»Puma je potrpežljiv, bolj potrpežljiv od mo-ža«, je rekla Zoraida. »Lahko traja eno uro, lahko pa tudi vso noč, preden udari. Utegnilo pa bi tra-jati tudi noč in dan, pa morda še enkrat toliko. A s časom mo glad ne pojenja! Ali pa — očitno je nalašč ravnodušno skomignila z rameni — »bo pla-nil takoj zdaj, že prihodnji trenutek. To bi bledo-lični mali norci napravilo precej neprijeten polo-žaj. Samo naslikajte si, kako bi bilo, če bi jo za-pustile moči, če bi spanca ne mogla več odganjati od svojih oči ali če bi ji dala ugasiti luč! Glejte, na vse to bo morala misliti.«

Znoj je stopil Kendricu na čelo; v žilah mu je le-denela kri. Če bi le vedel, kje se vsa ta blazna igra godi! Nad njim ali pod njim, na levo ali na desno? Deset korakov ali sto metrov daleč?

Brižna nega detela

je odlična za njegov nadaljnji razvoj

Vasenol

PUDER IN KREMA ZA DECO

Preparati Vasenol so rezultat dolgoletnih opazovanj in izkustev ter so pripravljeni na temelju najnovejših učenjskih raziskovanj. Redna nega s pre-parati Vasenol pospešuje normalen razvoj nežne, občutljive kože otroka in jo obvaruje od raznih vplivov in draženj.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za štiro ali daja-je naslova 5 Din. Naj-manjši znesek 17 Din.

Dva kleparca

pomočnika sprejem takoj, katera sta vdelana v galanteriji in stavenben delu. Ponudbe na G. Dittich, proizvodnja kovinskih izdelkov, Murska Sobota. 21364-1

Sobarico izlēm, ki zna šivati, Kuku-levič, Vidovec kod Vaza-dina. 21405-1

Mizarskega pomočnika dobrega, takoj sprejem. Andovci, Komenskega ul. št. 34. 21411-1

Služkinjo za vsa hišna dela, ki zna dobro kuhati, sprejem. — Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 21390-1

Vezilje in šivilje perila sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šif-ro »Spretna«. 21302-1

Trgovskega pomočnika mlajšo moč, ki ima že malo podlage za železnico stro-ko, sprejem takoj. Po-nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spretna« železnica 222. 21357-1

Sortirke papirja perfekte, izkēm. Pismene ponudbe s prepisi doku-mentov pod šifro »Zagreba-na Publicitas«, — Zagreb, Ilica 9. 21358-1

Postrežnico znažno, mlajšo, izkēm za dopoldanske ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21374-1

Službe išče Vaska beseda 50 par; davek 3 din; za štiro ali daja-je naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din. 21209-1

17letno dekle zdrava, poštna in marljiva, prosi mesta za krajšajo po-moćniko za takoj. Napa-tila je pripr. z dobrim uspe-
hom. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 21451-10

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so nam svoja imetja za-upali že pred mnogimi leti.

Prezema celokupno upravo in nadzorstvo hit da je v interesu vsakega hišnega lastnika, da nam poveri te posle, nam izpričujejo netesti hišni lastniki iz Beo-grada in izven Beograda, ki so